

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Dobrodoša« v Govu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni »Slovenija« pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasluženi Evropi.

ZIVAHNA DEJAVNOST STRANK ZA POMIRITEV POLITIČNEGA POLOŽAJA

Uspeh pobude PSI za pogovore med strankami ustavnega loka

Iskanje poti za izoblikovanje nove vladne gospodarske politike

RIM, 11. — Tajništvo socialistične stranke je na današnji seji osvojilo predlog svojega člana Mance in sklenilo, da bo predlagalo dvostranska srečanja krščanski demokrati, komunistični partiji, socialdemokrati, republikanski in liberalni. Pobuda Mance je zelo zanimiva in se ujema z izredno napetim položajem, ki je nastal po zadnjih sklepih Andreottijeve vlade, v zvezi s fiskalizacijo socialnih dajatev. Prišlo je v zadnjih dneh do ostrega stališča levice in sindikatov, ki zahtevajo, da naj vlada umakne svoje sklepe, ali pa da levice predložijo v parlamentu spremembe k odobrenim zakonskim odlokom o fiskalizaciji socialnih dajatev.

Pobuda za dvostranska srečanja med strankami, ki posredno ali neposredno podpirajo vlado, bo tudi

priložnost za soočenje o politiki in gospodarskem načrtu sedanje vlade. Sporočajo, da bo tajnik PSI Craxi v najkrajšem času poslal vabila ostalim strankam za sestanek.

Pobuda socialističnega poslance so ugodno ocenile vse prizadete stranke in predvidevajo, da bodo neposredni sestanki rodili zadovoljive uspehe. To željo je danes izrazil tudi republikanski voditelj La Malfa, ki je še dodal, da brez sodelovanja komunistične partije ni izhoda iz krize, in končno, da bi bil »zgodovinski kompromis« mnogo bolj resen in koristen, kot leva alternativa.

Tudi pri komunistični partiji ugotavljajo, da se pobuda Mance lahko koristno uporabi za še večjo odgovornost komunistov pri vođenju države. Načelnik poslanske skupine PSI Balzamo pa je poudaril, da iz

sedanje politične razprave, ki je zažela vse stranke, izhaja prepričanje, da obstaja možnost premostitve dosedanjih zaprtih stališč političnih sil, ki niso pripeljala do nobene koristi. Zato Balzamo pravi, da je treba pravilno izkoristiti to priložnost, upoštevajoč dejstvo, da vsako zaprto stališče preprečuje razvoj političnega položaja in reševanje najbolj perečih političnih in gospodarskih vprašanj.

V bistvu gre za napore vseh političnih strank ustavnega loka, ki niso neposredno na vladi, da pripravijo krščansko demokracijo, naj po vse, kaj pravzaprav namerava storiti, da se dojo pobude za čimprejšnjo rešitev gospodarske krize in ali jo pripravljena pogovarjati se in odločiti skupno z levico.

V okviru vseh teh pobud in političnih spopadov, krščanska demokracija proučuje zadnje vladne ukrepe. V tem okviru se je danes član vodstva Ferrari Aggradi ponovno pogovarjal s predstavniki strank ustavnega loka. Hkrati pa se je sestala gospodarska konzulta krščanske demokracije, ki pripravljajo srednjeročni gospodarski načrt, ki naj bi ga KD obrazložila strankam na prihodnjih srečanjih.

V vili Madama pa je bil danes demokršćanski vrh, na katerem so govorili o javnem redu. Vrh so se udeležili predsednik Andreotti, notranji minister Cossiga, tajnik stranke Zaccagnini ter predsednika parlamentarnih skupin Piccoli in Barolomei.

CANDIDA CURZI

VČERAŠNJA STAVKA KOVINARJEV

Sindikalna federacija predlaga sestanek s političnimi strankami

RIM, 11. — V vseh kovinarskih podjetjih v Italiji je bila danes dveurna stavka proti vladnim ukrepom, ki omejujejo sindikalno svobodo in draginsko doklado. Po podatkih vse državne federacije kovinarskih delavcev so se stavke udeležili skoraj vsi delavci v vseh velikih industrijskih in malih sredstvih. V Milanu in Turinu je bila udeležba skoraj sto odstotna. Prav tako poročajo o izredno visoki udeležbi pri stavki v Bologni, Bariju in drugih krajih, zlasti na Jugu. Samo v Milanu in pokrajini so imeli okrog 500 skupščin na delovnih mestih. Povsod so se delavci sestali in sindikalisti so jim obrazložili pomen boja proti vladnim ukrepom.

Glavni tajniki vsedržavne sindikalne federacije CGIL, CISL in UIL Lama, Macario in Benvenuto so poslali političnim strankam ustavno loka pismo, v katerem predlagajo za sredo, 16. februarja, skupni sestanek, da bi soočili stališča v zvezi z nedavnimi vladnimi ukrepi o delovnih stroških, proti katerim so sindikati nastopili.

V pismu sindikalni voditelji poudarjajo, da gre predvsem za vprašanje fiskalizacije socialnih dajatev, ki bi moralo biti tesno povezano s politiko naložb za večjo zaposlitev. Obenem obsojajo vladni poizkus napada na draginsko doklado in na svobodo pogajanj med sindikati in delodajalci.

Ustavno sodišče bo aprila sklepalo o vojaški tajnosti

RIM, 11. — Ustavno sodišče bo aprila sklepalo o umestnosti sklicevanja vladnih in drugih državnih funkcionarjev na »vojaško-politično« tajnost. To je sporočil predsednik ustavnega sodišča Paolo Rossi. Ustavni sodniki so po dveh urah razprave sklenili, da bodo v dnevi red vključili pritožbo turinskega sodnika Luciana Violanteja v zvezi s sklicevanjem na »vojaško-politično« tajnost.

MADRID, 11. — Z drzno in spretno organizirano akcijo je španski policija uspešno v Madridskem predmestju osvobodila visoke državne funkcionarja — državnega svetnika Oriola ter vojaškega sodnika Villaeusca ter aretirali večjo skupino pristašev zagonetne organizacije GRAPO.

V trenutku, ko je policija napadla kraj, kjer sta bila zaprta Oriol in Villaeusca, sta ju stražila dva moška in ena ženska. Ugrabitelji so skušali zbežati z Oriolom, medtem ko je policija že osvobodila generala Villaeusca. Vendar ji je uspelo nekaj minut kasneje prestopiti ugrabitelje in rešiti tudi Oriola. Pri tem je padla nekaj strel, vendar kaže, da ni bilo ranjenih.

Imen ugrabiteljev in drugih pristašev organizacije GRAPO niso zaenkrat objavili. Villaeusca in Oriol sta sedaj na razpolago zdravnikom in sodnim oblastem, vendar se zdi, da sta zdrava in čista.

Pristaši skrajno levičarske organizacije obnovljene komunistične partije so medtem v Barceloni izvedli novo provokacijo, v kateri je bil ubit policijski agent, drugi pa ranjen. Kljub temu pa so si španci oddahnili, saj je ugrabitelj visokih dostojanstvenikov povzročal napetost in se dejansko zavrnila proces demokratizacije. Ta pa sedaj nezaudčno napreduje.

Po delavski socialistični stranki PSOE je sedaj tudi KPS predložila pristojnemu ministru vse podatke in zahtevo po uzakonitvi. Skupina vodilnih članov KPS je predložila notarsko spisan statut partije ter izjavila, da upa, da bo notranje ministrom sprejelo zahtevo in s tem omogočilo dejansko uzakonitev KPS, kakor tudi vseh ostalih španskih političnih strank.

V krogih, ki so blizu španske vlade poročajo tudi o možnosti, da bo Suarezova vlada začela tajna pogajanja z baskovsko organizacijo ETA. Po teh vestih naj bi vlada ponudila baskovskim gvercem »premirje« do volitev, na katerih naj bi se udeležila baskovska »nacionalna« stranka, ki je sorodna španski KD. Vlada naj bi medtem izpustila 80 odstotkov baskovskih ječnikov, ostale pa bi izgnala preko meje. (st.s.)

Umrl je indijski predsednik

NOVI DELHI, 11. — Tukaj je danes umrl za srčno kapjo predsednik indijske republike Fakhruddin Ali Ahmed. Imel je 72 let. Pokojni predsednik je bil pred nekaj dnevi na obisku v Malajziji, kjer je zbolel in se je včeraj vrnil v Novi Delhi. Pogreb bo v nedeljo. Indijska vlada je proglasila ob njegovi smrti trinajst dni narodnega žalovanja.

Fakhruddin Ali Ahmed se je rodil v Novem Delhiju 13. maja leta 1905. Njegov oče je bil polkovnik britanske vojske. Pokojni predsednik je diplomiral v Cambridgeu leta 1927. V političnem življenju se je uveljavil kot voditelj muslimanske manjšine v Indiji in je bil drugi indijski predsednik muslimanske vere.

Takoj po njegovi smrti je podpredsednik republike Basappa Danappa Jatti začasno prevzel njegovo mesto.

NAD 6 MILIJONOV JUGOSLOVANOV IMA POTNI LIST

Neutemeljene špekulacije v tujini pred evropsko konferenco v Beogradu

Jugoslovanske meje so vedno bile na stečaj odprte - S 50 državami je SFRJ ukinila vizume - Zavračanje blokovskih pritiskov in namenov

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 11. — Potem ko je uradni predstavnik jugoslovanskega zunanjega ministrstva Mirko Karić včeraj podal mnenje o pritožbi skupine jugoslovanskih državljanov, ki od ustavnega sodišča zahtevajo oceno ustavnosti nekaterih zakonskih določil o potovanju v tujino, je danes v zvezi s tem agencija Tanjug objavila daljši komentar z naslovom »Igre s svobodami«.

V nepodpisanih agencijskih priporočilih je najprej rečeno, da sami državljani, ki so zahtevali tolažbo, niso imeli pravih razlogov za postavljeni nikakršnim omejitvam glede možnosti in pravice, da potujejo v tujino, saj imajo potne liste in torej tudi pravice, da se odpravijo na tujino in ostanjejo zunaj jugoslovanskih meja, kolikor časa hočejo. Kljub temu pa je ta primer

izkoristilo nekaj sredstev obveščanja in krogov v tujini. Začeli so pravo kampanjo in skušali dokazati, da omejevanje pravice državljanov katerekoli države, ki je podpisala helsinški dokument, da potujejo v druge države, ni v skladu s sklepno listino konference o varnosti in sodelovanju v Evropi.

Tanjug podaja edino sprejemljivo ugotovitev, da bo namreč znano, koliko je zahteva iz »petice« skupine jugoslovanskih državljanov utemeljena, ko bo ustavno sodišče povedalo svoje stališče. Oj tem pa agencija navaja vrsto zanimivih podatkov, ki med drugim pravijo, da je približno šest milijonov Jugoslovancev doslej zahtevalo in dobilo potni list, samo lani pa je bilo o 13 milijonov potovanj v tujino. Potni list se v Jugoslaviji dobi zelo hitro, (v treh do šestih

dneh), njegova cena pa je zelo dolga v primerjavi s cenami tega dokumenta v številnih drugih državah. V članku je nato rečeno, da so se nekateri jugoslovanski državljani že doslej pritoževali, če niso dobili potnega lista, vendar so vse te pritožbe v glavnem ugodno rešili. V letih 1975 - 1976 je na primer 161 državljanov sprožilo spor pred sodiščem, ker jim pristojni upravni organi niso hoteli izdati potnega lista. V 144 primerih so pritožbe ugodno rešili, torej po normalnem sodnem postopku in v dnu jugoslovanskih zakonov, ki sicer samo za izjeme primere predvidevajo takšne ali podobne omejitve.

Vsi ti podatki in to, da jugoslovansko mejo na leto prestopi približno 40 milijonov tujih državljanov, nekaterim ni bilo dovolj, da bi normalno ugotovili, da je jugoslovanska meja odprta — poudarja Tanjug — pač pa odkrivajo nekaj, kar je v popolnem nasprotju z dejstvi. Tanjug nato ugotavlja: »To je prav tako prozoren poskus, da bi Jugoslavijo potegnili v blokovski konfrontaciji, ki poteka v nekaterih državah glede problema človekovih pravic in izvajanja določil helsinškega dokumenta. Seveda je v logiki tistih, ki jim je bližje meblokovsko sporazumevanje in tekmovanje, lahko takšno sklicanje Jugoslavije v zvezi z dejstvom, da se v naši državi 15. junija začne sestanek predstavnikov vseh 35 držav, ki so podpisale helsinško listino, ki je v svojem delu in črki uveljavila enakopravno sodelovanje, ne med blokovi, temveč med državami. Ker oni še naprej dajejo prednost meblokovskemu dogovoru, tako v bistvu napadajo Helsinške, saj omajujejo vsako vrsto dogodkov in si prizadevajo vnaprej minirati beograjski sestanek. Prav tako ni treba pozabiti, da je helsinški dokument ponudil nove teme in predložil nove poti mednarodnega sodelovanja, ki naj bi uveljavile proces popuščanja napetosti na celini in tudi v svetu.«

Po mnenju Tanjuga zdi prihaja do poskusov, da bi uzakonili vmešanje v notranje zadeve, blok se spet zapira ne samo v vojaškem, temveč tudi v političnem smislu. Mnogo se tudi ideološki spopadi, ki včasih dobivajo značilnost, medolov in parol iz hladne vojne (»vsek komunisti je proti svobodi« ali »en socializma z demokratičnimi svobodami«), »človekove svoboščine«, piše Tanjug, tako postaja element v meblokovskem in ideološkem obračunavanju, čeprav VLADO BARABAS

(Nadaljevanje na 6. strani)

Visji svetnik Oriol

General Villaeusca

NA POVABILO VODSTVA KOMUNISTIČNE PARTIJE

ALVARO CUNHAL NA OBISKU V ITALIJI

«Portugalska je naprednejša od ostalih držav zahodne Evrope»

RIM, 11. — Tajnik komunistične partije Portugalske Alvaro Cunhal se mudi v Italiji, kamor ga je povabil vodstvo KPI. Razgovorjal se je z Berlinguerjem, Longom in drugimi voditelji, opravil pa je več krajših obiskov pri tajniku PSDI Romiti, tajniku PSI Craxiju ter predsedniku poslanske zbornice Ingrau. V opoldanskih urah je Cunhal imel tiškovno konferenco, zvečer pa se je udeležil okrogle mize TG 1.

V svojih odgovorih je portugalski komunistični voditelj poudarjal predvsem misel, da je Portugalska opravila dober korak naprej na poti k socialistični izgradnji. »Z revolucijo 25. aprila '74 smo dejansko uničili pojave koncentracije zasebnega in državnega monopolističnega kapitala, zemljo smo dali delavcem in kmetom, industrijo, tisk in banke pa v nadzorstvo delavcem.« S to analizo je Cunhal utemeljeval tudi dejstvo, da KPP ne vodi politike, ki bi bila podobna strategiji KPI, KPP in KPS, ker gre tu za razvite kapitalistične dežele, medtem ko je Portugalska rešena te more.

Socialista Maria Soares poziva k enotnosti v skupnem boju proti reakciji in za izgradnjo socializma. Pri tem je Cunhal poudaril, da se je KPP pedeset in več let bojevala za svobodo in da vanjo verjame, ker svoboda in pluralizem nimata »pregrada« do socializma, prav nasprotno. Glede »evrokomunističnega vrha« v Madridu pa je Cunhal dejal, da nanj ni bil povabljen. Če bi ga pa povabili bi CK KPP »skrbno preučil zadevo«.

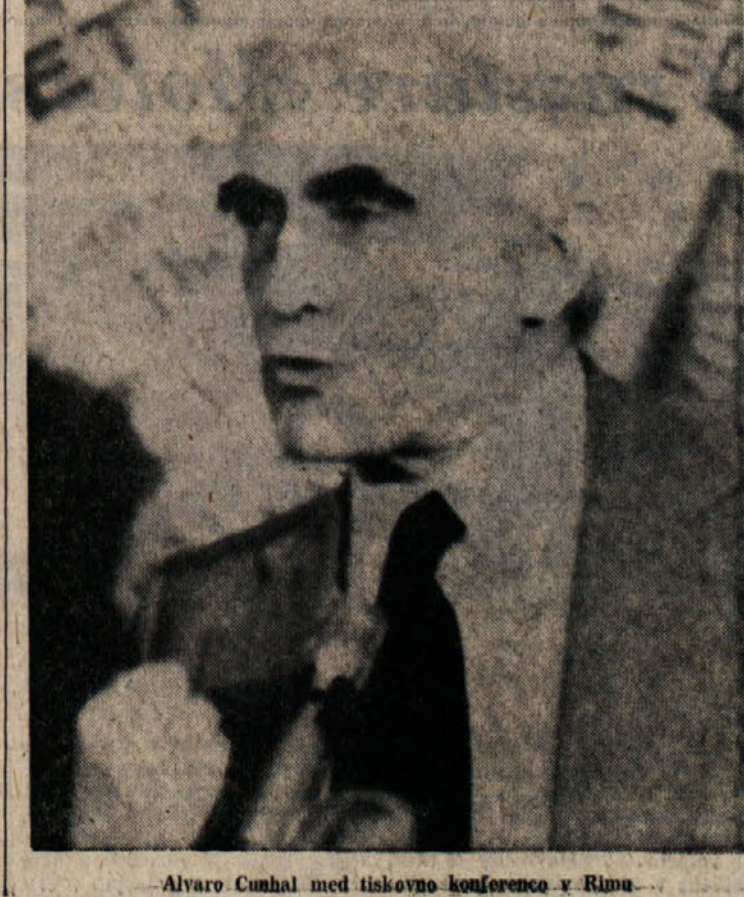
Razgovori z italijanskimi komunisti so potekali v »prijeteljskem in iskrenem« vzdušju. Cunhal je še posebej poudaril, da si ne želi javnih polemik med »bratskimi partijami«, obenem pa ni skrilval, da obstajajo med njimi različna gledišča. »To je nekaj povsem naravnega«, je dejal, »saj politika vsake partije odraža

svojevstvene značilnosti nekega zemljepisnega okraja«.

Glede svojih razgovorov s Cunhalom pa je tajnik PSI Bettino Craxi dejal, da je bil radoveden, ali je spremenil svoja stališča v primerjavi s časi ostrih polemik s portu-

galskimi socialisti. »V njem sem spoznal velikega borca za svobodo, proti fašizmu, poleg tega pa »trdega komunistu« z globoko človečnostjo. Mnenja sva si izmenjala iskreno in brez ovinkov, vendar prisrčno.« (st.s.)

Alvaro Cunhal med tiskovno konferenco v Rimu.

Alvaro Cunhal med tiskovno konferenco v Rimu.

Opera SNG

dobrodošel in cenjen gost med nami

Danes in jutri imamo v Kulturnem domu v gosteh Opero Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane. Nastopila bo z delom iz pokojnega slovenskega skladatelja Marjana Kozine »Ekevinokcij«. Vsebina in glasbeni motivi sta, čeprav umetniško preokupirana, zajeta iz naroda.

Vsako umetniško gostovanje iz matične domovine predstavlja za naše kulturno življenje dogodek posebnega pomena. Nudi nam vpogled tako v ustvarjalno, kot v poustvarjalno zmogljivost v domovini in v tokove in smeri kulturnega življenja v njej. Še več — je priložnost za vsakokratno obnavljanje in potrjevanje celovitosti in nedeljivosti naše narodne kulture, ki se po drugi strani odraža tudi s prisotnostjo naše zamejske kulturne tvornosti o matični deželi.

Toda gostovanje slovenske Opere je vendarle še posebej pomembno. Kljub naši zamejski številni majutnosti in ekonomski utesenjenosti premoremo umetniško visoko zastavljene kulturne institucije: Stalno slovensko gledališče, Glasbeno matice, Narodno in študijsko knjižnico, Slovenski raziskovalni inštitut, Premoremo tudi eminentne umetniške ustvarjalce: slikarje, pisatelje, pesnike, glasbenike, operne pevce, ki so v vrhu slovenskega kulturnega potenciala. Od njih smo deležni zelo zapletenih umetniških dosežkov. Prikrivajmo pa smo za slovensko operno gledališče, ker tako zahtevne strukture kratkoma iz objektnih razlogov pač ne zmoremo. Ljubitelji opere med nami se zato zatekajo v gledališče Verdi, a vse nekaj drugega je (ne glede na priznana visoka raven Verdijevih predstav) slišati slovensko opero v slovenskem jeziku, v izvedbi slovenske operne hiše in v slovenskem Kulturnem domu. To je doživetje, ki potrdi, širi in bogati naš kulturni razpon.

Opera SNG iz Ljubljane je pri nas po vojni že gostovala. Več kot dvajset let je že tega, toda še so nam v spominu njene uprizoritve »Gorenjskega slavnika« in »Fausta« na prostem na stadionu »I. maja«. Takratna gostovanja so bila v slovenskem jeziku, v izvedbi slovenske operne hiše in v slovenskem Kulturnem domu. To je doživetje, ki potrdi, širi in bogati naš kulturni razpon.

Pa še na nekaj je vredno opozoriti ob tej priložnosti, namreč na naš zamejski delež v današnjem opernem snovanju v Sloveniji in v Italiji. Na zadnjem simfonijem koncertu v Kulturnem domu smo imeli priložnost spremljati dirigentski zanos in znanje našega mladega dirigenta Borisa Svara, ki je sicer stalni dirigent mariborske Opere; danes in jutri bomo imeli priložnost poslušati v eni večjih vlog v »Ekevinokcij« našega peva, basista Ivana Sancina. Če dodamo še mezosopransko Noro Jankovičev, ki se vse bolj prodorno uveljavlja na velikih italijanskih odrih, pa našega kriškega rojaka Karla Košuta, ki velja za enega največjih dramatičnih tenorjev na svetu in pa skladatelja Pavla Merkuja, ki je doživel v letošnji Verdijevi sezoni s svojo opero »Kadžij pastir« nedeljena priznanja občinstva in italijanske ter slovenske operne kritike, potem lahko z zadostjenim ugotovljamo, da smo kot zamejski krepko prisotni (in omejitvi smo se samo na zadnji povojni čas) tudi v operni glasbeni zvrsti tako tu pri nas in v Italiji, kot v matični domovini.

Vse to so razlogi zaradi katerih se danes veselimo naših gostov, jih z zadostjenim in hvalečnostjo pozdravljamo v naši sredi ter jim želimo kar največji umetniški uspeh.

J. k.

Zaradi stavkovnega gibanja tiskarjev na pokrajinski ravni so današnje mednarodne in krajevne vesti morda pomanjkljive. Čitatelje prosimo za razumevanje.

Člani Stalnega gledališča (Teatro Stabile) iz Trsta so položili venec na spomenik Ivana Cankarja na Vrhniki

Tržaški »Idealist« v Ljubljani in Zagrebu

»Poleg upravičenega veselja, da je Cankarjevo delo doživelo svoje gledališko rojstvo tudi v jeziku Danteja, Leopardija in Montaleja, je bila vsakakor posebna vrsta doživetja tudi predstava sama. Predstava je nova razsežnost v Cankarjevem delu, zato bo verjetno svojevredna spodbuda za naše domače iskanje gledališke podobe Ivana Cankarja.« »V današnji Evropi so namreč med kulturno nezavestimi področji občutljive in miškovne vrednote, ki žive »med mejami«, »ob mejah« ali po so skrivne v narodnih manjšinah ali v malih narodih...«

»Tudi Cankarjev svet je »obmejni« ali »medmejni«, je svet znanih posebnosti malega naroda, ki ne sedi v splošno kulturno konferenco. Cankarjev svet je svet ponizanih in razaljenih, a hkrati svet izredne občutljivosti, ki z najfinjšimi tipkani

sega v največje globine človeškega. Umetniki Stalnega gledališča dežele Furlanije - Julijske krajine so gledališko obnovili in upodobili svet, s tem pa utrdili kulturno skupnost sosedov, ki žive čedalje bolj povezano in postajajo čedalje bolj glasen zdel, kako naj družbo ustvarjajo in črpa svoje »ve« umetniške energije iz novih in doslej neznanih snovi.«

Tako je zapisal gledališki kritik v ljubljanskem »Delu« dan po nastopu italijanskega Stalnega gledališča dežele Furlanije - Julijske krajine iz Trsta s Cankar - Tomizavim »Idealistom« (Martino Kacurjem) v Drami Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani.

Stalno gledališče je doživelo v slovenskem kulturnem središču, v srcu Cankarjeve domovine, izredno tople sprejem in navdušen aplavz. Pezeli so ga tudi nosilci posameznih vlog, predvsem Corrado Paul, ki je s spogledbeno, nazvorno usmerjeno in preseljeno »igro« upodobil lik Martina Kacurja. Aplavz je torej veljal dvojno: umetniški interpretaciji in postavitvi Cankarja v italijansko ter še samemu dejstvu, da se je

hotelo italijansko gledališče pridrži praznovanju 100-letnice rojstva velikega mojstra slovenske besede in socialne misli in z njim in njegovo umetniško izpovedjo seznaniti tudi italijansko javnost v Firencih, Milanu, Rimu in drugih središčih.

Sinoci so tržaški gostje ponovili svoj uspeh še v Zagrebu.

Ob tokratnem gostovanju Stalnega gledališča (Teatro Stabile) v Ljubljani, Zagrebu, Novi Gorici in Portorju pa že ob njegovi uprizoritvi Grumovega »Dogodka« v mestu Gogin na eni ter že kar dolgi vrsti uprizoritev del italijanskih avtorjev v našem Stalnem slovenskem gledališču na drugi strani, se potrjuje resnica, da je kultura prisojena prvenstveno vloga in naloge zbliževanja sosednih narodov in poglabljanja njihovih medsebojnega razumevanja in spoštovanja. Lahko rečemo, da sta obe tržaški gledališči, slovensko in italijansko, doslej v tem smislu opravili veliko in priznava vredno delo in mnogo prispevali, da so danes oporni kulturnega mostu močnejši, kot bi bili brez njunega doprinosa. (J.k.)

NA OPENSKI SREDNJI ŠOLI «S. KOSOVEL»

GLAS ZATIRANIH NARODOV NA PREŠERNOVI PROSLAVI

Skozi pesniške stvaritve sodobnih avtorjev z vsega sveta so dijaki prikazali, kje v svetu še vlada zatiranje

Na openski srednji šoli Srečka Kosovela so letos proslavili Prešernovo na zanimiv in nekoliko neobičajen, a vendar s slovenskim kulturnim praznikom nadvse usklajen način. Kot izhodišče so vzeli Prešernovo misel «vse narode, ki hrepenijo po svobodi, ki hrepenijo po svobodi, ki hrepenijo po svobodi» in jo razvijali v pesniške stvaritve sodobnih avtorjev z vsega sveta so prikazali, kje v svetu še vlada zatiranje, politično in nacionalno zatiranje.

Program, ki so mu v dvorani Prosvetnega doma sledili tudi stari dijakovi (šlo je torej tudi za pomemben trenutek v sodelovanju med šolo in širšim okoljem), je obsegal slovenske narodnoosvobodilne pesmi, odprane pesni drugi narodov, predvsem pa tudi zelo sodobne tekste o današnjem dogajanju v svetu. Naj omenimo le pesem španskega pesnika Rafaela Albertija ob smrti Alende, odlomek iz govora Martina Lutera Kinga, Hošimihovo in Panagulisovo pesem o ječi in nasilju, ki nudi in se zato bliža koncu, poslanico latinsko-ameriških škofov, Petra Turolda in Pesem po potresu ter Besedo vzgojiteljem Natalije Ginzburg. Petnajst tekstov je bilo prav za to proslavo prvič prevedenih v slovenščino.

Pomembno je tudi, da je pri proslavi sodelovalo izredno veliko številce dijakov (34 recitatorjev ter napovedovalka, 26 dijakov pa je pripelevalo risbe, ki so jih projicirali kot ilustracije k tekstom). Program so dopolnili še nekateri vložki na ploščah, h glasbeni opremi pa je prispeval tudi Miha Beličič s kitaro.

Izredno uspešni solski proslavi Prešernovega dne, ki jo je s sodelovanjem dijakov in kolegov pripravila prof. Zora Tavčar, se bo jutri pridružil še društvena proslava, ki prav tako ne bo tradicionalna. Slovensko prosvetno društvo Tabor je namreč sklenilo, da letošnji slovenski kulturni praznik posveti Beniški Sloveniji in je v ta namen objavilo v goste Beniško gledališče, ki se bo jutri predstavilo v Prosvetnem domu s Predanovo dramo «Emigrant».

Solske vesti

Dijaki srednje šole Fran Erjavca vabijo starše in prijatelje na Prešernovo proslavo, ki bo jutri, 13. t.m., ob 17. uri v Marijinem domu v Rojani, Ul. Cordaroli 29.

Mali oglasi

NA KRASU najemam hišico ali kmetno poslopje z enoletnim predjemom. Tudi kupim. Tel. 759926.

— Papa, kaj ne misliš še plačati naročnine za «Primorski»?
— Ne da ne mislim, ne morem. Vse je drago, tako drago, da mama že ne more naprej...
— To se pravi, da bomo ostali brez časopisa letos?
— In kdo je to rekel? Zakaj pa ne bi dala za naročnino ti?
— Eno nedeljo manj na smučanje, pa bo vse leto «Primorski» v hiši.
— Pravzaprav imaš prav, papa. To nedeljo ne, ker smo že dogovorjeni. Zato pa bom drugo nedeljo ostala doma. Toda pod pogojem, da bom na izlet «Primorskega», če bomo izžrebani, šla jaz...
— Seveda, kdo bi ti bil brat!

Vas vabi na izlete ob DNEVU ZENA:

UMETNOST IN ZGODOVINA V PADOVI, posebn. vlak 8. 3. — cena 330.— din

S POSEBNIM VLAKOM V BENETKE, dne 6. 3. — cena 280.— din

RIM — s vlakom in letalniki od 3. 3. do 6. 3. — cena 1.595.— din ter na

KURETOVANJE V PTUJU — posebni vlak dne 20. 2. — cena 155.— din

KOBLA — v času zimskih počitnic vsak dan BELI VLAK

STUTTGART - CVETLIČNA RAZSTAVA, po naročilu za kolektive od junija do oktobra — cena 2.080.— din

Zahtevajte programe in informacije v naših turističnih poslovalnicah v LJUBLJANI, tel. 311-851, v CELJU, tel. 23-448, v POSTOJNI, tel. 21-244 ter v KOPRU, tel. 23-491.

FINZGARJEV DOM NA OPČINAH

Veseli slovenski večer za dom handikapiranih

Znano je, da na Opčinah še nekaj časa gradijo dom za handikapirane. Nevsakdanje pri tej gradnji je to, da vse stoji na prostovolnem delu. To pa seveda ne more kriti ogromnih izdatkov, ki so potrebni pri gradnji take hiše. Razna uradna pomoč nikakor ne zadošča. Zato so organizatorji, ki so handikapirani sami, izredno veseli, če jim kdo s katero koli akcijo pomore, da bi delo pri dograditvi njihovega doma hitreje potekalo. Pred kratkim so povabili vse javne ustanove in organizacije, da jim priporočijo na pomoč pri nabirki papirja. Ansambel «TAIMS» in «GALEBI» sta se odločila, da drevo v Finzgarjevem domu na Opčinah «VESEL SLOVENSKE VECER» Med pridružitvijo bo spregovoril vztrajni in neumorni organizator pri gradnji g. Karel Kalč iz Gropade. Vsi prostovoljni prispevki tega večera so namenjeni za pomoč pri dograditvi omenjenega doma.

Prav je, da to humano akcijo podpremo s svojo udeležbo!

Prav je, da to humano akcijo podpremo s svojo udeležbo!

Tudi v megli cvetejo mandeljni

Cvetejo mandeljni, nekaj dreves, malo prezgodaj, vendar cvetejo. Slika je iz okolice Trsta, k morju pride po pomlad, bolj zgodaj. Sicer bo to čudna pomlad, stalno dežuje in ne kaže, da se bo vreme zboljšalo. Pred pustom pota narava, na srečo se kako mandeljno-vo drevo zmoti in zavetni. Ne bomo ugaibali, če bo še spet, lani je mogoče, cvetejo v zimi, pesnik, ki je zgrabil stotletje, se zjoče, kmet pravi, da je včasih tudi narava nor. Večina molči in si misli svoje, cvetovi mandeljni pa so lepa slika za časopis, posebno če cvetejo prezgodaj. S cvetočimi mandeljni si v življenju ne bomo veliko pomagali, vrtiček pred hišo pa je vseeno lepši, če drevo cvete, posebno če cvete v zimi.

Predsedniki krajevni skupnosti v devinsko nabrežinski občini

V sredo se je sestal odbor krajevnih skupnosti v Devinu in je bil izvoljen za predsednika skupnosti Ladi Mervic, za podpredsednika pa Darko Tinta. V sredo se je sestal tudi odbor krajevnih skupnosti za Štivan, Ribiško naselje in Medja vas. Za predsednika je bil izvoljen Pietro Clon, za podpredsednika pa Danilo Pahor. V četrtak pa sta bili seji odborov krajevnih skupnosti v Nabrežni (za Nabrežino, Silivno in del Križa) ter seja odbora krajevnih skupnosti v Sesljanu (za Sesljan, Vižvile in naselje Sv. Maura). Za predsednika nabrežinske krajevnih skupnosti je bil izvoljen Simon Kralj, za podpredsednika Lina Kenda por. Caharija, v Sesljanu pa ni bil izvoljen nihče, ker ni noben kandidat dobil zadostne večine glasov. Zato bodo volitve na prihodnji seji v četrtak.

Nad podražitvami se sicer nihče več ne razburja, saj so na dnevnem redu, škodelica kave pa je vseeno toliko priljubljena, da se bo do vsi, vsaj v prvih dneh, pritoževali. Vedeti pa je treba, da to ni samo muhe kavarnarjev in gostilničarjev, podražitev kave spada med podražitve, ki bremenijo male trgovce. Cena kave je na svetovnem tržišču izjemno poskočila. Brali smo, da je pred nekaj leti izredno huda zima uničila večino nasađev v Braziliji in da so zaradi tega brazilski pridelovalci kave zvišali cene. Zaradi tega je prišlo v ZDA tudi do bojkotov s strani kupcev in gospodinjstev, ki priče kupovati čaj namesto kave. V Italiji pa je položaj še huši, ker je menjalna vrednost lire izredno padla v odnosu do drugih valut, kar je podražitev še pospešilo. V zadnjih mesecih, odkar so 1. decembra tako v Gorici, kot v drugih mestih dežele, kavarnarji podražili škodelico od 150 na 180 lir, je prišlo spet do podražitev cene kave na trglo. To občutijo gospodinjstve tudi v družinskih v kavarnah dobili višje plače zaradi povečane draginjske

Razna obvestila

Danes, 12. t.m., ob 16. uri bo seja glavnega odbora TPZ v Bazo- viškem domu v Bazo- vici. Prosimo od borkine, da se gotovo udeležijo seje.

Sekcija VZP-ANPI za nabrežinsko občino priredi jutri ob 16. uri v dvorani prosvetnega društva «Igo Gruden» v Nabrežni umetniško prireditev, na kateri bodo sodelovali ansambel kitar in mandolin «G. Verdis» iz Trbiča, solisti harmonikarji družine Glasbene matice in pevski zbor prosvetnega društva «Igo Gruden».

SKLEP GORIŠKEGA OBČINSKEGA SVETA

Avtobusne abonmajske vozovnice za dijake in upokojujence dražje

Od dežele hočejo prispevke za športne objekte

Dijaki in upokojujenci bodo spet morali globlje seči v žep, da se bo lahko vozili z mestnimi avtobusi. V novembur sprejeti sklep o avtobusnih abonmajih je konec decembra pokrajinski nadzorni odbor razveljavil, potem ko je vprašal za mnenje deželno oblastno za prevoze.

Takrat so v goriškem občinskem svetu sklenili, da bo stala dijaška mesečna vozovnica za vse prevoze 2.500 lir, vsi upokojujenci pa so se lahko vozili z avtobusi za 500 lir mesečno.

Deželi očitno ta socialni sklep goriške občine ni bil po godu in ga je zaradi tega razveljavila. Dežela je namreč dala navodila, da morajo biti cene za prevoz z avtobusi enake v vsej deželi.

V sinočnjem debatu so posegli številni svetovalci. Vsi so žigosali sklep deželni oblasti in dali tudi različne predloge. Odbornik Moise je povedal, da so imeli tudi stik s sindikati in da so ti dali svoje predloge, ki so jih delno upoštevali.

Po raznih predlogih je obveljala podražitev abonmajev, za katere so glasovali vsi svetovalci. Dijaki bodo plačali 2.750 lir mesečno. Upokojujenci z manj kot 150.000 lirami mesečne pokojnine bodo plačali še vedno 500 lir mesečno, ostali pa normalno mesečno karto kot drugi meščani.

Pri te mpa so svetovalci odobrili nekatere sklepe, ki jih je sprejel odbor. Med temi velja omeniti prošnjo deželi, da prispeva za gradnjo ali razširitev nekaterih športnih objektov. Med temi velja omeniti prispevek za telovadnico v Štandrežu in za športno igrišče v Podgori.

Sindikalno vodstvo ocenilo gospodarski položaj na Goriškem

Te dni se je sestalo pokrajinsko tajništvo enotne sindikalne zveze CGIL - CISL - UIL, da bi ocenilo trenutno stanje na gospodarskem področju, s posebnim poudarkom na zaposlovanju. Poglobljeno so razpravljali predvsem o nekaterih trenutno najbolj zaskrbljujočih vprašanjih: ladjedelstvu, državnih soudeležbah, zdravstvenih konzorcijskih, javnih prevoznih in drugih javnih uslugah ter o razvoju industrijskih podjetij in izbiri proizvodne dejavnosti, da se zaščiti naravno okolje.

Podrobno so proučili nekatere vprašanja v zvezi s koriščenjem sredstev goriškega sklada. Sindikati so mnenja, da se ta denar ne bi smel trošiti za graditve tistih objektov, za katere je bil izglasovan državni ali deželni zakon o finansiranju.

Ustanovili so tudi posebne delovne skupine, ki bodo še posebej obravnavale posamezna vprašanja in se-

stavile smernice za njih rešitev in o katerih bo razpravljalo pokrajinsko sindikalno vodstvo na eni prihodnjih sej.

Precej pozornosti so posvetili tudi načrtom za razvoj prodajne mreže, ki so jih občine morale pripraviti na podlagi deželnega zakona št. 426. Sindikati so v zvezi s tem vprašanjem že zavzeli določeno stališče.

Na organizacijskem področju je treba omeniti načrt za ustanovitev enotnega središča za usklajevanje dela sindikalnih patronatov. Sicer pa bodo o tem vprašanju dokončno odločili na prihodnji seji.

V zvezi s sindikalnim bojem na vsedravnih ravni pa je za ponedeljek 14. t.m. predviden sestanek pokrajinskega tajništva z vodstvi pokrajinskih sindikalnih federacij posameznih kategorij, kjer bodo obravnavali

da je za opušanje te dejavnosti kriva samo neustrezna kmetijska politika. Ob primerjanju podatkov o stališču živine v zadnjih letih, ugotovimo, da se je zlasti znižalo število hlevov, medtem ko padec skupnega števila glav ni tako obsežen. Iz tega lahko sklepamo, da so se izpraznili predvsem majhni hlevi, kjer je bilo prostora za eno ali dve glavi živine in kjer ta dejavnost ni predstavljala edini vir dohodka v gospodinjstvu. Rejci so bili največkrat zaposleni v drugih dejavnostih, z živino pa so se ukvarjali le po delu. Z izboljšanjem splošnih pogojev pa so začeli počasi opuščati rejjo živine, ki jim je še nekaj let prej prinašala skromen, a stalen zaslužek, kot dopolnilno drugim dohodkom.

Čreda v goriški pokrajini je žal dokaj razredčena. Leta 1975 je pokrajinska veterinarska služba našla komaj 10.095 glav živine, deset let prej pa 14.310 glav. Precej različni so podatki o številu hlevov: 2.694 leta 1966-67, 1.451 v letu 1975.

Opušanje živinoreje je še bolj izrazito v neposredni bližini večjih središč. Podatki za Gorico (cela občina), Števerjan, Sovodnje in Dobrodo, so sami po sebi dovolj zgovorni.

Stanje živine v letu 1966-67:		
Gorica	1.407 glav	367 hlevov
Števerjan	410 glav	105 hlevov
Sovodnje	431 glav	152 hlevov
Dobrodo	349 glav	110 hlevov
SKUPAJ	2.997 glav	734 hlevov

Stanje živine v letu 1975:		
Gorica	946 glav	203 hlevi
Števerjan	180 glav	50 hlevov
Sovodnje	316 glav	68 hlevov
Dobrodo	225 glav	61 hlevov
SKUPAJ	1.667 glav	382 hlevov

Torej odločno nazadovanje. Ponekod zaradi spreminjanja družbene sestave prebivalstva (Gorica, Dobrodo, Sovodnje), drugod pa tudi zaradi ozke preusmeritve v drugo panogo kmetijstva (Števerjan).

Kako pa je s številom konj, ovac, koz? O tem imamo samo približne podatke. «Traktorsko revolucijo» je preživel v celni pokrajini le še nekaj 100 konj. Nekaj več je ovac — okrog 300, za koze pa ni podatkov.

Februarske pokojnine z zamudo

Pokrajinsko ravnanje zavoda za socialno zavarovanje (INPS) sporoča, da bo prišlo pri izplačevanju pokojnin za februar in marec do manjših zakasnitev. Nekateri poštni uradi bodo prejeli izplačilne naloge z zamudo, ki pa v nobenem primeru ne bo daljša od treh dni.

Koristniki invalidskih in drugih pokojnin, ki jih izplačuje zavod INPS, bodo lahko dvignili obrok od 16. februarja na pošteno uradu domačega kraja, po tem datumu pa na pokrajinskem sedežu zavoda v Gorici.

V Štandrežu danes začetek kotalarskega tečaja

Danes ob 14. uri se bo na ploščadi Doma Andrej Budal v Štandrežu, pri čel kotalarski tečaj, ki ga prireja prosvetno društvo «Oton Zupancič». V tečaj se je vpisalo 80 mladih tečajnikov, med temi so nekateri, ki so ga obiskovali že lani, prijavilo pa se je precej novih. Vsi so iz Štandreža. Tečaj bo tudi letos vodila Sonja Černec iz Novo Gorice. Ob priliki prve vaje so v dom vabljene tudi stariši. Predstavniki društva se bodo z njimi pogovorili o nadaljnjem poteku tečaja.

Prepir v gostilni v Števerjanu?

Izvedeli smo, da je prišlo v četrtak zvečer do prepira v števerjanski gostilni, ki naj bi ga povzročili nekateri mladi nestrežni iz Gorice. V prepiru naj bi bile izrečene tudi številne žaljivke na račun Slovencev...

trenutno stanje ter določali tudi kako bo potekala v pokrajini akcija v podporo osrednjega vodstva, da se doseže sprememba vladnih ukrepov.

Odložena seja odbora trgovinske zbornice

Včeraj popoldne napovedane seje razširjenega odbora trgovinske zbornice v Gorici, kjer bi bili morali razpravljati o poviških prelevmanov na proizvodne proste cone in tudi o porazdelitvi denarja za gradnjo nekaterih infrastruktur v Gorici in v pokrajini ni bilo, ker je predsednik zbornice Lupieri bolan. Sestanek je bil že enkrat odložen, od srede na petek.

Zaradi zgrešene politike tudi pri nas prazni predvsem manjši hlevi

Leta 1976-77 se 14.310 glav živine, 1975 samo 12.095. Skoraj povsem izginili konji in ovce. Opušanje dejavnosti predvsem v neposredni okolici industrijskih središč

da je za opušanje te dejavnosti kriva samo neustrezna kmetijska politika. Ob primerjanju podatkov o stališču živine v zadnjih letih, ugotovimo, da se je zlasti znižalo število hlevov, medtem ko padec skupnega števila glav ni tako obsežen. Iz tega lahko sklepamo, da so se izpraznili predvsem majhni hlevi, kjer je bilo prostora za eno ali dve glavi živine in kjer ta dejavnost ni predstavljala edini vir dohodka v gospodinjstvu. Rejci so bili največkrat zaposleni v drugih dejavnostih, z živino pa so se ukvarjali le po delu. Z izboljšanjem splošnih pogojev pa so začeli počasi opuščati rejjo živine, ki jim je še nekaj let prej prinašala skromen, a stalen zaslužek, kot dopolnilno drugim dohodkom.

Čreda v goriški pokrajini je žal dokaj razredčena. Leta 1975 je pokrajinska veterinarska služba našla komaj 10.095 glav živine, deset let prej pa 14.310 glav. Precej različni so podatki o številu hlevov: 2.694 leta 1966-67, 1.451 v letu 1975.

Opušanje živinoreje je še bolj izrazito v neposredni bližini večjih središč. Podatki za Gorico (cela občina), Števerjan, Sovodnje in Dobrodo, so sami po sebi dovolj zgovorni.

Stanje živine v letu 1966-67:		
Gorica	1.407 glav	367 hlevov
Števerjan	410 glav	105 hlevov
Sovodnje	431 glav	152 hlevov
Dobrodo	349 glav	110 hlevov
SKUPAJ	2.997 glav	734 hlevov

Stanje živine v letu 1975:		
Gorica	946 glav	203 hlevi
Števerjan	180 glav	50 hlevov
Sovodnje	316 glav	68 hlevov
Dobrodo	225 glav	61 hlevov
SKUPAJ	1.667 glav	382 hlevov

Torej odločno nazadovanje. Ponekod zaradi spreminjanja družbene sestave prebivalstva (Gorica, Dobrodo, Sovodnje), drugod pa tudi zaradi ozke preusmeritve v drugo panogo kmetijstva (Števerjan).

Kako pa je s številom konj, ovac, koz? O tem imamo samo približne podatke. «Traktorsko revolucijo» je preživel v celni pokrajini le še nekaj 100 konj. Nekaj več je ovac — okrog 300, za koze pa ni podatkov.

Februarske pokojnine z zamudo

Pokrajinsko ravnanje zavoda za socialno zavarovanje (INPS) sporoča, da bo prišlo pri izplačevanju pokojnin za februar in marec do manjših zakasnitev. Nekateri poštni uradi bodo prejeli izplačilne naloge z zamudo, ki pa v nobenem primeru ne bo daljša od treh dni.

Koristniki invalidskih in drugih pokojnin, ki jih izplačuje zavod INPS, bodo lahko dvignili obrok od 16. februarja na pošteno uradu domačega kraja, po tem datumu pa na pokrajinskem sedežu zavoda v Gorici.

V Štandrežu danes začetek kotalarskega tečaja

Danes ob 14. uri se bo na ploščadi Doma Andrej Budal v Štandrežu, pri čel kotalarski tečaj, ki ga prireja prosvetno društvo «Oton Zupancič». V tečaj se je vpisalo 80 mladih tečajnikov, med temi so nekateri, ki so ga obiskovali že lani, prijavilo pa se je precej novih. Vsi so iz Štandreža. Tečaj bo tudi letos vodila Sonja Černec iz Novo Gorice. Ob priliki prve vaje so v dom vabljene tudi stariši. Predstavniki društva se bodo z njimi pogovorili o nadaljnjem poteku tečaja.

Prepir v gostilni v Števerjanu?

Izvedeli smo, da je prišlo v četrtak zvečer do prepira v števerjanski gostilni, ki naj bi ga povzročili nekateri mladi nestrežni iz Gorice. V prepiru naj bi bile izrečene tudi številne žaljivke na račun Slovencev...

TA TEDEN DVA SESTANKA

RAZPRAVA O JAVNIH DELIH V SKUPŠČINI V ŠTANDREŽU

Zucalli je obljubil, da bo še letos na razpolago zemljišče za partizanski spomenik

Člani štandredške krajevnih skupščin so imeli v teh dneh polno delo, saj so se sestali večkrat, da bi preučili več vprašanj z raznimi odborniki goriške občinske uprave. Pisali smo že o sestanku z županom in odbornikom za finance in javne storitve, ki je bil v ponedeljek, naslednji večer pa so bili člani konzulte spet zbrani v Domu Andrej Budal, tokrat z odbornikom za javna dela Zucalli.

Ker je bil na obeh sestankih govor o nekaterih skupnih vprašanjih je prišlo včasih tudi do različnih izjav občinskih mož. Odbornik za javna dela Zucalli je v terek zagotovil, da bo občina še letos odkupila zemljišče za postavitev spomenika padlim partizanom, večer prej pa so župan in odbornik za finance trdila, da ni denarja na razpolago in do zato postavka ni

bila vnešena v letošnji proračun. Morda pa bo prišlo vseeno do vključitve te postavke v proračun. To po upravičenih protestih in zahtevah štandredšev. Videli bomo torej, če bo obljuba držala.

Vprašanje zemljišča, ki je namenjeno postavitvi partizanskega spomenika pride v razpravo v komisijo za revizijo regulacijskega načrta. Tu bodo razpravljali tudi o razširitvi štandredške pokopališča, za kar je čutili veliko potrebo. Odbornik Zucalli je tudi dejal, da ni denarja za gradnjo nove šole. Potrebno bi bil pet, šest milijonov lir za najnujnejša dela.

Govor je bil tudi o vprašanju ureditve cest in prometne. Tovornjake, ki sedaj vozijo po Ulici Trevigiano in so jo popolnoma razrili, naj bi preusmerili v Ulico Tabai, v Ulici Trevigiano naj bi postavili vsaj na eni strani pločnik, popravila pa terjata tudi ulici Natšone in Tagliamento.

Ob koncu se je predsednik skupščine Walter Reščič obvezal, da se bodo na sestanku z arhitektom Cezem štandredšci pomenili kakšne popravke zahtevajo v regulacijskem načrtu za svoje področje.

Hamlet v krminskem gledališču

Drevi bo v občinskem gledališču v Krmini prva predstava v letošnji abonmajske sezone. Ob 21. uri bo gledališka skupina «Gli oziosi» pod vodstvom Virginie Gazzole podala Capriolevega «Hamleta».

PROSVETNO DRUŠTVO «PODGORA»

priredi jutri, v nedeljo, 13. februarja

Proslava 40-letnice smrti LOJZETA BRATUZA

Ob 11. uri sv. maša, nato na trgu pred cerkvijo svetosti. Nastopili bodo zbori «Lojze Bratuz», «Andrej Paglavec» in «Kupa - Peč» ter domači recitatorji.

Vabljeni!

Razstave

V galeriji Artivise v Pasazi Pro Loco bodo drevi, ob 18.30, odprli razstavo slikarja Maria Pallija. Odprta bo do 20. februarja.

Izleti

Slovensko planinsko društvo obvešča smučarje, ki so se prijavili za jutrišnji izlet na Nevejsko sedlo, da bo odhod avtobusa s Travnika ob 7.10, kot običajno. Isti avtobus bo nato šel v Štandrež, kjer se bo ustavil na trgu. Tu naj se zberejo smučarji iz Štandreža.

SKRB ZA JAVNE KORISTI (IN ŠE KAJ)

Občina šele zdaj uredila odtok voda pri Kožlinovih

Zaraščene poti, zasute cevi, razrite ceste tudi drugod po Podgori. Je občinska uprava res gluha?

Uspešnost občinskih uprav je mogoče oceniti tudi po tem, kako uresničujejo, seveda v skladu z razpoložljivimi sredstvi, tiste gospodarske dejavnosti, ki služijo za zadovoljevanje splošnih potreb občanov, kakor je skrb za ceste, varnost, oskrba z vodo, elektriko, kanalizacijo itd. Dogaja se namreč, žal pre pogosto, da občinske službe, ki so dolžne skrbeti za vzdrževanje in obnavljanje teh stvari, velikokrat zatajajo. Če bi raziskovali vzroke, zakaj je tako, najbrž ne bi prišli do pravega zaključka.

O uspešnosti občinske uprave na splošno, vemo marsikaj povedati v Podgori. Pri Kožlinovih v Ulici Calvario so zaradi nemarnosti službe, ki je dolžna skrbeti za kanalizacijo, v nekaj letih utrpeli že nekaj poplavl. Zgodilo se je, da so bili primorani poklicati gasilce pred dobrim mesecem, ko se je med hudim nalivom nabralo v kletnih prostorih za dober meter vode. Gasilci so jo načrpal v nekaj urah okrog 400 kubičnih metrov. Voda je poskodovala dva hladilnika, dva pralna stroja gorilec in drugo blago, ki je bilo tam spravljeno.

Kožlinovi so zgradili hišo leta 1972. Že kmalu po vselitvi pa so se ob večjih nalivih začele pojavljati nevarnosti z vodo, ki se ni odtekala. Pretrgana je bila namreč cev pod Ulico Calvario. Kljub temu, da so se Kožlinovi nekajkrat pritožili na občino in opozorili na zadevo, se ni nič spremenilo. Ob vsaki večji poplavi so imeli vodo v kleti. Mera je bila polna ob zadnji poplavi, ko so se spet, tokrat še bolj ostro pritožili in zahtevali ureditve kanalizacije. Te dni so res prišli delci s stroji in v nekaj urah so prekopali cesto, namestili novo cev; skratka, uredili zadevo, ki se je vlekla nekaj let. Voda ima zdaj prosto pot. Kožlinovi so se oddahnili. Ostaja pa odprto vprašanje, kdo jim bo povrnil škodo, ne samo tisto za poskodovane gospodinjstve, tudi za škodo, ki jo je povzročila voda, ki jo je povzročila voda, ki jo je povzročila voda...

Tržič

EXCELS

PRED GOSTOVANJEM LJUBLJANSKIH UMETNIKOV

Operne tradicije v Ljubljani
segajo stoletja v preteklost

Najprej so si sledila tuja gostovanja, nato so se v glavnem mestu začele porajati domače ustvarjalne in poustvarjalne sile - Kaj pove novejša zgodovina

Ljubljana se je kmalu seznanila z opero. Zanesljivo je, da je že leta 1660 gostovala v Ljubljani italijanska operna družina, za kar je imel posebno zaslugi tedanji ljubljanski fevdalni gospod Wolf Engelbert Auersperg. Za leto 1732 pa so ohranjeni viri, ki pričajo o tem, da v palači kneza Francisa Antonia Sigfrieda della Torre e Valsassina bilo uprizorjeno delo maestra Clementa Bonimija, ki je bil doma na Slovenskem in ki je napisal več opernih del, med njimi tudi delo, izvedeno leta 1732, *«Il Tamerlano»*.

Podatke je pomembno zaradi tega, ker govori prvim o kontinuiteti opernega uprizorjanja na Slovenskem, drugo o tem, da je posegel v operno produkcijo človek, ki je bil po rodu iz Slovenije, in tretje, da so pri izvedbi dela sodelovali že mnogi domači pevci.

Po letu 1732 je v Ljubljani go-

stovalo še mnogo italijanskih opernih družin, pri tem pa se je izkazalo, da odir v palači kneza Auersperga ne ustreza več potrebam. Leta 1765 so zatorej predelali staro jahalnico v gledališko dvorano in tako je Ljubljana tega leta dobila svojo prvo dvorano za 800 ljudi, kar je zelo ugodno vplivalo na razvoj slovenske gledališke omike.

V letu 1768 se je italijanskim opernim družinam pridružila dunajska gledališka skupina Felixa Bernerja, ki je med prvimi deli v Ljubljani uprizorila tudi zgodnje Haydnovo operno delo *«Der neue Krummhölzer»*. Po Bernerjevi skupini je Ljubljana nato spoznala operno družino Emanuela Schikanedera, ravnatelja dunajskega gledališča *«An der Wien»* in libretista Mozartove opere *«Carolina»*.

Berner in Schikaneder sta zelo vplivala na tedanje ljubljanske izobražence, ki so najprej prevajali v slovensko italijanske operne arije ali celotne operne prizore, nekateri izmed njih pa so začeli tudi že sami ustvarjati nova operna dela, tako npr. Jakob Zupan (1734-1810), ki je uglasbil prvo slovensko opero *«Belin»*. V 18. st. se je pojavilo tu še več glasbenikov, ki so tako ali drugače prispevali k obogatitvi slovenskega opernega izražanja. Med njimi je še posebej pomemben Janez Krstnik Novak, ki je napisal *«Figaro»*, pod očim Mozartovim vplivom, v vrsto arij, duetov in večjih ansamblov.

Do leta 1783 je Ljubljana slišala vrsto Haydnovih, Dittersdorfovih in Mozartovih del, ki so jih nemški operisti izvajali v ljubljanskem Stanovskem gledališču, in ki so močno odjeknala pri domačih ustvarjalcih. Iz želje po kontinuiranem opernem uprizorjanju se je rodila misel o lastni ljubljanski operni družini, ki jo je po dolgi posvetitvi sestavili in vodil skladatelj Gasper Mašek in ki je že kmalu nato izvajala tudi zahajnejša operna dela, npr. Weberjeva *«Caroline»* in Boieldieujevo opero *«Gospe v beleni»*.

Ob tej domači operni družini pa so v Ljubljani še naprej gostovale nemške in italijanske operne ope, baletne družine. In kar je še posebno pomembno: operno uprizorjanje zdaj ni bilo omejeno več na Ljubljano, temveč se je razširilo na vsa večja slovenska mesta.

Zanimivo je, da je v vrstah domačih glasbenikov delovalo več priseljencev tako npr. Gasper Mašek (1794-1873) s Češkega, ki je napisal med drugim tudi opero *«Emina»*.

Ob marčni revoluciji leta 1848 so začeli v Ljubljani razmišljati o oživitvi in razširitvi glasbeno-ogledališke dejavnosti. Leta 1850 so glasbni (slovenski) Gledališko društvo, ki si je zadalo nalogo, da bo uprizorjalo večja operna in baletna dela ter vzpodbujalo domačo operno tvornost.

Pri njegovih nastopih je sodeloval tudi orkester Gasparja Maška in izvedel več novih del sin Kamil, plodovitega in uspešnega avtorja orkestralnih in glasbeno-gledaliških del. Zdal je nastalo veliko novih slovenskih opernih ali operetnih del, in med najbolj plodovitih avtorjev tega obdobja mo-

ramo šteti npr. Benjamina Ipavca, Antona Foersterja, po rodu s Češkega, ki je Slovencem ustvaril prvo *«pravo»* opero *«Gorenjski slavček»*, Frana Gerbiča in druge. Velik vzpon je ljubljansko operno udejstvovanje doseglo v letih 1886-1887, ko je vodstvo uprizorjanj prevzel skladatelj Fran Gerbič. Uspehi te sezone so prepričali tudi omahljivce, ki so nato z navdušenjem sprejeli vest, da se je leta 1892 v Ljubljani ustanovilo Slovensko deželno gledališče z opero in dramo.

Po letu 1892 je bilo v tem gledališču več vzponov, a tudi padcev. Kot prvi vrh je treba šteti sezono 1905-1907, nato pa še sezono 1909 do 1912, ko sta v ljubljanski Operi delovala Čeh Václav Talich in Frída Reiner.

Po koncu prve svetovne vojne je ljubljanska Opera dosegla izredne uspehe. Umetniški vodje te-

danjega obdobja so bili Mirko Polič, Niko Stritof, Anton Neffat in drugi. V tem času je ljubljanska Opera pogumno segla tudi po delih, ki so bila pravkar ustvarjena in ki so jih napisali D. Sostakovič, S. Prokofjev, E. Krenek, I. Stravinski, K. Weill in drugi.

Po drugi svetovni vojni je ljubljanska Opera s to potjo nadaljevala. Poleg standardnega, klasičnega repertoarja je uprizorila tudi mnogo novih, sodobnih del, med njimi več oper Suttermeistera, Egk, Brittena, R. Straussa, J. F. Ficherja, E. Suchona, J. Cikkerja idr., s posebno skrbjo pa še vrsto domačih del M. Kozine, M. Kogojca, M. Bravničarja, D. Svare, R. Savina, M. Polića, P. Sivica in drugih. S svojimi opernimi in baletnimi umetniškimi zbori pa je gostovala v Sovjetski zvezi, Češkoslovaški, Avstriji, Italiji, Franciji in Belgiji.

V Moskvi
je umrl
sloviti
Iljušin

MOSKVA. 11. — Včeraj je v starosti 82 let umrl sloviti sovjetski letalski konstruktor Sergej Iljušin. Tako poročila uradna sovjetska agencija TASS, ki poudarja, da je Iljušin dal pečat razvoju sovjetskega letalstva.

Prav gotovo je bil Iljušin eden največjih letalskih konstruktorjev na svetu in ni dal pečata le sovjetskemu pač pa svetovnemu letalskemu razvoju. V Sovjetski zvezi je veliko letal s siglo *«IL»*. Predvsem nosijo to siglo civilna letala, toda veliko letal si je Iljušin zamislil in jih realiziral tudi za vojsko, nad 50 vrst civilnih in vojaških letal namreč niso njegov podpis.

Sergej Vladimirovič Iljušin se je rodil zadnjega marca 1894 neke blizu Volgograda. Leta 1915 je postal *«pomagalnik mehanika v carstvenem letalstvu»*, ko se pravi v letalstvu predrevolucijske Rusije. Ko je jeseni 1917 izbruhnila revolucija, je bil že *«mehanični načelnik»* in se kot tak ni več zadovoljil z običajnim delom v hangarju, tem je hotel več motati le med letalskimi motorji, pač pa je hotel postati tudi pilot. In je pilot tudi postal. Po zmagi revolucije so prišla do izraza njegova velika angažiranost in se kmalu govorilo o *«načelniku mehanikov na letalski akademiji Žukovskega»*. Tu so mu omogočili, da je še šolal. Čeprav delavec, je kmalu postal inženir, vendar je to dosegel v glavnem tako, da se je odpovedal vsemu svojemu prostemu času.

Kmalu je prišla do izraza tudi njegova konstruktorska sposobnost. Najprej je izdelal jedrnat letalo, ki pa so ga strokovnjaki rade volje sprejeli. Tedanje revolucionarne oblasti pa so videli v njem pomembno ustvarjalno moč. Še mladi Sergej Iljušin je bil imenovan za direktorja poskusne tovarne letal v Moskvi. Pravzaprav je Iljušin ostal na tem položaju vse do konca, tudi v času druge svetovne vojne, ko je dal Rdeči armadi več zelo uspešnih letal, na primer letalo *«IL-2»*, silovitega lovca, ki se je z uspehom spoprijeljal z odlično nacistično letalsko tehniko, saj so ga Sovjeti imenovali *«letalski tank»*, nemški piloti pa so temu letalu vzdeli zelo zgovorno imena *«črna smrt»*.

Toda Iljušin je zaslovel že dolgo pred drugo svetovno vojno in je v mednarodnih krogih pritegnil nase pozornost s svojim odličnim dvomotornim potniškim letalom *«Moskva»*, ki je v 22 urah opravilo brez vmesnega pristanka 8 tisoč km poti med Moskvo in Severno Ameriko, kar je bilo še posebno za tedanje čase zelo veliko. Po drugi svetovni vojni je Iljušin napravil še eno vendar odlično vojaško letalo, bombnik *«IL-28»*, ki spada še vedno med najboljše zadnja vojaška letala na svetu.

Nato pa je vso svojo ustvarjalno sposobnost posvetil civilnemu letalstvu. Njegov je štirimotorni *«IL-18»*, ki je začel letati leta 1959 in ki je še vedno zelo v rabi v Sovjetski zvezi in tudi izven njenih meja. Nekoliko zahtevnejše letalo je *«IL-62»*, ki ima zelo veliko avtonomijo in sprejme do 182 potnikov. Sovjetska letalska družba Aeroflot pa računa, da bo še bolj uveljavila svojo domačo in mednarodno službo z najnovejšim modelom, ki ga je pripravil veliki mojster Iljušin. V mislih imamo letalo *«IL-86»*, ki se ni v prometu in ki je najnovejši produkt sovjetskega letalske industrije, kajti preiskusne poletne ima že za seboj. Gre za tako imenovani sovjetski zračni avtobus, ki more sprejeti do 350 potnikov in jih na srednjih progah prepeleti z razmeroma veliko brzino 1100 km na uro.

Na račun svojih velikih dosežkov je bil Iljušin močno cenjen v Sovjetski zvezi, pa tudi drugod po svetu, seveda v letalskih krogih in v krogih, ki se ukvarjajo s konstruktorstvom.

V novem sedežu PD «F. Prešeren» v Boljuncu je bilo pred dnevi zanimivo in hkrati aktualno predavanje o slovenskem šolskem okraju. Organiziral ga je krožek «Henrik Tuma» (gornja slika). Spodnja slika nam prikazuje člane glavnega odbora opusnega PD «Tabors», ki je pred nedavim imelo zelo uspešno in močno obiskano občinsko zbor. Na sliki odbor društva na svojih prvih seji. Kot nam slika pove, je v novem odboru več mladih sil.

Iz umetnostnih galerij

Gostovanje Slavonke
v Nemškem inštitutu

Po nedavni razstavi v Nemškem kulturnem inštitutu v Trstu, ki jo je pripravila slikarka iz Koelna, sledi spet razstava umetnice. Je to Slavonka Amalia Broecker - Jakob, ki je končala na zagrebški univerzi umetnostno zgodovino, uveljavila pa se tudi kot mladinska pesnica. V Trstu se prvič predstavlja s svojim *«sil»-«vsem»*. V prostorih nemškega inštituta je razstavila kakih 40 del v najrazličnejših tehnikah in oblikah, začeti s barvnimi risbami pa preko temper vse do olj.

Če začnemo svoj ogled razstave pri prvih dveh delih, ki prikazujejo *«deška»* oblika, bi mogli slikarico pripisati velik vpliv dobroznane Kokoščkovega ekspresionizma. Toda že pri naslednjih delih se nam pričenja odkrivati svojevrstno pesniško nastojanje umetnice, ki izraža tudi prelateno žensko občutljivost. Ustvarja joča umetnica se v celoti odziva mističnim čarom prirode in to na dva načina. Predvsem v slikanju vegetacije, kjer pronicata naginjenje nekak simbolizem izteka se sinteze upodobljenega rastlinstva. To je vidno v listih, v katerih je vedno glavni motiv jabolko. To se pravi tisti sad, ki naj bi bil po svetu pisu še prvo žensko, pradačno pramater Eos čustveno zanimal. Upodablja ga pa vsakokrat v drugačnem emotivnem odnosu in sicer kot *«Zrelo jabolko»*, kot *«Zlatno jabolko»*, kot *«Jesna»*, kot *«Zato»* pa vse do *«Jabolka moje mladosti»*, do folklorno občutene in z ljubzensko tajinstvenostjo pregnantne zamisli v sliki *«Eros»*.

Točnejša v oblikovanju je v listih z drevesi. Gleda jih, seveda, kot pesnica in ženska, in sicer kot živa bitja. In jih zato počlovečuje, kot na primer v delih, kjer jih slika v parih. Tako na primer v listu *«Jaz in ti»*, ali v listu *«Nesreča in ženina»*. Če iz takih slik digne mehka lirčnost, pa se ta na dihi spreminja v epično močnost, ko slikarka zajema v slike široke pokrajine. To pa so krajine, ki so likovno prečiščene s svojo vsebinsko neutralnostjo, da učinkujejo z neskončnostjo prostora, ki ga ustvarja z množico pikastih dotikov s čopičem na podlikani ravlini, ki jo ustvarja z ravnimi potezi. Barve pa so barve vode, zemlje in oblakov, ki so jo očarali na otoku Cavtatu.

M. B.

Novost na knjižni polici

Julija Szekely:
Chopin
v Parizu

Še eno delo, ki prikazuje življenje velikega poljskega umetnika

Ne smrtnem poljskem skladatelju in pianistu Fredericu Chopinu (1810-1849) je bilo napisanih že veliko knjig. Ne samo o njegovi nesmrtni umetnosti, temveč tudi knjig, ki govorijo o njegovem življenju. Na Poljskem in zlasti v Parizu. Tudi v filmih smo videli že kako romantično pohorano zgodbo iz skladateljevega življenja, tako da je slavno in obenem tragično življenje Chopina upodobljeno vsestransko in prikazano v knjigah, ki jih poznajo mnogi ljudje širom po svetu. In vendar se tematika Chopina, njegove umetnosti, njegovih ljubezni in njegove žalostne usode vedno znova lotevajo številni pisci vseh narodov.

Tudi madžarska pianistka in pisateljica Julija Szekely se je lotila te teme in napisala knjigo z naslovom *«Chopin v Parizu»*. To knjigo je v slovenskem prevodu (Vlada Peterčiča) in v čedni opremitvi (Franca Mesaršiča) izdala Pomurška založba v Murski Soboti ter tako bralec ponovno približala velikega skladatelja.

Kot pravi pisateljica, je bil namen njenega pisanja, da bi predstavila poljskega skladatelja v ralaističnosti in klasični preprostosti. Zato naj bi njen roman bil prost vse romantične navedke in okrasov in naj bi skladatelj prikazal takšnega kakršen je v resnici bil. Teško je soditi o tem in težko je reči, ali se je pisateljica to v celoti posrečila. Dejstvo je, da je v prikazovanju Chopina in ljudi s katerimi se je družil v času svojega bivanja v Parizu, uporabila svoje pisateljske prijeme. Tudi se sama pogovarja s skladateljem, predvsem pa z njegovimi sodobniki in na ta način daje bralec vtis neposrednosti in svojo podobo skladatelja, kateremu je posvečen njen biografski roman.

Toda o tem prikazovanju, ki se sicer precej razlikuje od sentimentalnega prikazovanja velikih maš, je nova predvsem oblika. Vprašanje pa je, ali ostaja pred bralecem resnična, drugačna od drugih in nepotrjena podoba Chopina in njegovih prijateljev ter sodobnikov, katerih življenje se je prepletalo z njegovim. Zahajnejši in bolj načitan bralec bo o tem sodil sam. Poprečni bralec pa bodo seveda sprejeli podobo, kakršno nam daje pisateljica in se najbrž tudi sicer zadovolji s knjigo, čeprav jim vsega o Chopinu ne bo povedala.

Sam biografski roman je pač tak, kakršen je napisan, solidno delo, čeprav poprečno in ga je Pomurška založba v svoj program sprejela bolj zaradi madžarske pisateljice, kot pa zaradi samega Chopina. Tako nam založba posreduje bolj madžarsko literaturo kot pa Poljako življenje in njegovo umetnost.

Pa nič zato. Življenje velikega skladatelja in življenje njegovih sodobnikov v mestu, ki je takrat predstavljalo umetniško središče sveta, je vedno zanimivo in vedno privlačno. In ta privlačnost ima dovolj veliki radi, da bodo mnogi bralec tudi prebrali roman o Chopinu, čeprav kot literarna stvaritev roman ni nič nadpovprečnega.

Sl. Ru.

Kar zadeva priznanje posameznim umetnikom, prihaja najboljši in najprej v posvetu nedavno umrli umetnik Peter Finch, torej avstralski umetnik, ki mu pripisujejo oscarje za baje odlično vlogo v filmu *«Network»*. Njegov primer bi bil drugi v 49-letni zgodovini podeljevanja oscarjev, da bi toliko priznanje dali že pokojnemu umetniku. Prvi je bil leti priznanje do bil tako pred devetimi leti veliki ameriški pisatelj Tracy, Tokrat bi bil torej Peter Finch. Za isto priznanje pa se potegujejo tudi Herbert De Niro za odlično vlogo v filmu *«Taxi driver»*, Giancarlo Giannini za vlogo v filmu *«Pasqualino Settebellezze»*, nadalje William Holden za vlogo v filmu *«Network»* in omenjeni Sylvester Stallone v filmu *«Rocky»*.

Da bo zadeva jasna, moramo dodati, da so režiserji in še pred njimi producenti tisti, ki predlagajo komisiji imena svojih kandidatov. In v primeru Sylvestra Stalloneja moremo dodati, da je on tretji v zgodovini oscarjev, ki se hkrati poteguje za oscarja za najboljšo vlogo, hkrati pa tudi kot avtor za najboljši siže. Pred njim je dobil hkrati to dvojno priznanje veliki Charlie Chaplin v letu 1940 za svojega *«Diktatorja»*, naslednjega leta pa je isto dvojno priznanje dobil Orson Welles.

V kategoriji najboljših umetnic, nosilk glavne vloge, rinejo v ospredje naslednje več ali manj znane filmske zvezde: Marie - Christine Barrault naj bi dobila oscarja za vlogo v filmu *«Cousin Cousine»*, Faye Dunaway za vlogo v filmu *«Network»*, Laila Shir igra glavno vlogo v filmu *«Rocky»*, Sissy Spacek v filmu *«Carries»* in Liv Ullman pa v filmu *«Faccia a faccia»*.

Oscarjeve je veliko in so več vrst. Ne bomo navajali vseh. Ustavili se bomo še pri oscarju za najboljšo stransko moško vlogo, za najboljši tui film in za najboljšega režiserja.

Za oscarja za najboljšo stransko moško vlogo se potegujejo Ned Beatty (*«Network»*), Burgess Meredith (*«Rocky»*), slovit angliški umetnik Laurence Olivier (*«Marathon man»*), Jason Robards (*«All the president's men»*) in drugi. Za oscarja kot najboljši režiser se potegujejo John Avildsen za režijo filma *«Rocky»*, Ingmar Bergman za svoj film *«Faccia a faccia»*, Sydney Lumet za film *«Network»*, Alla Pakula za film o vatergaljskem škandalu in Lina Wertmüller za režijo italijanskega filma *«Pasqualino Settebellezze»*.

V začetku smo navedli naslove ameriških oziroma angleško govornih filmov, ki so jih zbrali za tekmo za oscarje. Za najvišje priznanje neangleško govornih filmov pa se potegujejo naslednja dela: *«Black and white in color»* iz Slonokošče obale, francoski film *«Cousin Cousine»*, zahodnonemški film *«Jacob the Liar»*, nadalje še poljski *«Nights and days»* ter italijanski *«Pasqualino Settebellezze»*.

Kako se bodo napovedi obnesle, bomo v deli konec marca, oziroma prve dni aprila, ko bodo objavljeni rezultati.

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Skušajte se izogniti kočljivim vprašanjem, ki bi vas lahko kompromitirala. Prejeli boste pismo. BIK (od 21.4. do 20.5.) Nove okoliščine vam bodo pomagale iz slepe ulice. Izpolnili boste svoje dolžnosti. DVODKA (od 21.5. do 22.6.) Bodite trdni z nogami na tleh, kajti sicer boste nasledili. Brzajte svojo domišljijo. RAK (od 23.6. do 22.7.) Nastopil je trenutek za ureditve ambicioznega načrta. Čustvene vezi se bodo utrdile. LEV (od 23.7. do 22.8.) Ne pre-

VELE
RADIO
IZIJA

SOBOTA, 12. FEBRUARJA 1977.

ITALIJANSKA TELEVIZIJA
Prvi kanal

12.30 Check up
Program o zdravstvu, ki so si ga zamislili in realizirali na neprijemnem sedežu TV DNEVNIK

13.30 Program za mladino
UN BRINDISI CON ROSIE
Po romanu, ki ga je napisal Laurie Lee, je scenarij napisal H. Whittemore

18.35 Izžrebanje loterije
Nabožna oddaja

18.50 Posebna oddaja iz parlamenta
Furia: IZPIT IZ ZEMLEJEPISA

19.20 Almanah in Vremenska slika
DNEVNIK

20.00 NOČNI PRIJATELJ
Glasbena prireditev, ki jo vodi Enrico Simonetti sodelujejo v njej Gigliola Cinquetti, Riccardo Garrone, Gianni Nazzaro, Ave Ninchi itd. Program obsega glasbo, popevke in ples štiridesetih let, to se pravi za vedno izživljanja po zrušenju Mussolinijevga *«cesarstva»* in do polotoka sedeli angleži in Američani, ki so prinesli s seboj tudi svoja glasba. Del Italijanov živi še v vzdušju vojne, drugi pa že divjajo v živem plesu boogie woogie

21.50 Posebna oddaja DNEVNIKA 1
Sledijo Filmske premiere, DNEVNIK in Vremenska slika

Drugi kanal

12.30 Alfred Hitchcock predstavlja:
ROKE GOR — TV film

13.00 Dnevnik 2 — OB 13. UR

13.30 Tedensko srečanje s častniki

14.00 Odprta šola
Tedenska oddaja o vzgojnih problemih št. Evrope

14.30 PONOVNO NA SPOREDU
Ogledala tuja tisti, ki jim je prvo predavanje iz kakršnihkoli razlogov ušlo. Tokrat bodo ponovno prenašali oddajo, ki je bila na sporedu prejšnjo nedeljo *«Vojak vseh vojn»*. Nadalje bodo dali ponovno na spored reportazo pod naslovom *«Kdo se boji policijskega sindikata?»*. Posebna oddaja je zelo zanimiva in hkrati aktualna, posebno ker je problem skrajno zapleten in resen

19.10 Izžrebanje loterije

19.15 Športna sobota

19.45 DNEVNIK 2 — ODPRTI STUDIO

20.40 Zgodbe z grofije
BAR GOSPE DAVENPORT
Henry Batkey je mlad časnika, ki ga njegov poklic ne zadovoljuje, posebno, ker mora živeti v majnem podeželskem gnezdu. Edina oaza v tej puščobi je bar, ki ga vodi gospa Davenport. Ženska srednjih let in mati treh lepih deklet. Tina je stara 14, Sophie jih ima 17, Christie pa 18. Med svojimi obiski v lokalni, mladi časnika dvori dekletom, toda tudi dekleta niso do njega ravnodušna in se celo zanj potegujejo, hkrati pa mati Davenport dobi finančnika, ki bi bil pripravljen podpreti njeno delavnost. Nekega dne pa pride mladi časnika pred zaprt lokal ...

21.40 Spomin na Jeana Gabina
TRAGIČNA ZORA — film
Film je režiral Carné in igrajo v njem poleg Gabina še Jacqueline Laurent, Mady Berry in Bernard Blier
Ob koncu DNEVNIK — ZADNJE VESTI

23.15 Kolesarske dirke v Milanu

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA
Ljubljana

8.15 Skrivnost globin
9.40 Psihološka dela: SREČANJE INŽENIRJA IN PSIHologa

9.55 GRDINA POD KAMNOM — iz ciklusa *«Zverinice iz Režije»*

10.00 UTRINKI IZ AVSTRIJE — dok. oddaja

Oddaja bo govorila o aktualnih dogodkih in v Avstriji in osvetlila manjšinska vprašanja. Skušala bo tudi prikazati vdušje v avstrijski javnosti ob začetku veljavnosti zakona o manjšinah, ki je stopil v veljavo 1. februarja in ki ga manjšine odklanjajo

10.50 Broskiewicz: KOPERNIK — nadaljevanje

12.30 S. Pavic: MOŽ KI JE BOMBARDIRAL BEOGRAD — drama

17.35 Ana, Janina sestra — film

19.30 DNEVNIK

19.50 Tedenski znanstvenopolitični komentar

20.00 MOŽ NA POLOŽAJU — film
Gre za zanimivo sestavljenjo zgodbo o vzponu farmacevtskega strokovnjaka v najvišje vrhove angleške aristokracije. Njegova struna pot pa je posvečena v zdravilni, konkretno v medicinskem preparatu, ki naj bi odstranjeval simptome podhranjenosti revnih ljudi nezavirnih delavcev

21.30 DNEVNIK

22.25 Zabavno - glasbena oddaja

Koper — barvna

19.30 Otrški kotiček

20.15 DNEVNIK

20.35 Maščevalci: PRIKRITI TIGER — serijski film

21.35 SPOGLDELJIVA MARISA — film

Zagreb

20.00 Prebrisani Pejo — humoristična oddaja

20.30 MODERNI ČASI — celovečerni film

22.20 KARNEVAL — FEST 77

TRST A

7.00, 8.00, 12.45, 15.30, 17.00, 18.00, 19.15 Poročila: 7.20 - 12.45 Dobro jutro, Kramljanje, Koncert, Družina v sodobni družbi, Lahka glasba, Pratika, Glasba po željah: 13.00 - 15.30 Z glasbo po svetu, Madrina v zrcalu časa: 15.45 - 19.00 Iz tedenskih sporedov, V diskoteki, Recital Rade Nakrsta.

KOPER

7.30, 8.30, 12.40, 14.30, 16.00, 17.30, 18.30, 20.30 Poročila: 9.45 Glasbeni spored: 10.00 Z nami je: 10.15 Glasbeni portret: 11.45 Modna oddaja: 12.05 Glasba po željah: 14.15 Glasbeni spored: 14.35 Plošča tedna: 15.00 Najbolj popularne plošče: 16.45 Ploščiniški puskar M. Bitnar: 17.00 Glasba po željah: 18.00 Vročini 100 kW: 18.35 Zapojimo in zaigramo: 19.00 Prelas RL: 19.30 in 20.35 Glasbeni vikend: 22.00 Plesna glasba.

RADIO 1

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 19.00 Poročila: 7.30 Kronike in glasba: 9.00 in 10.35 Vi in jaz: 10.00 Posebna razprava: 12.10 Drugi zvok:

Horoskop

naglite se v svojih finančnih načrtih. S svojo melanholijo boste spravili v slabo voljo vso okolico. DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Dosegli boste spodbuden uspeh, toda bodite bolj oprezní. Nekaj nevesčnosti v družini. TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Morda boste morali spremeniti nek načrt, toda uspeh je zagotovljen. Ljubosumni boste. SKORPION (od 24.10. do 22.11.) To, kar ste si najbolj želeli, bo postalo stvarnost. Ne nasedajte le-

pim besedam. STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Zagotovljen vam bo uspeh če se boste ravnali po pravih. Pislo bo do važnega srečanja. KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) V poslovnih pogovorih bodite odkritostni in odgovorni. Sklenili boste novo prijateljstvo. VODNAR (od 21.1. do 19.2.) V finančnih zadevah naj se vam preveč ne mudi. Ne bi bilo napak omejiti izdatke. RIBI (od 20.2. do 20.3.) Ne manjka vam idej in dobre volje, vendar to se ni dovolj. V družini se bo nekaj zapletlo.

KOŠARKA

V PROMOCIJSKEM PRVENSTVU

Servolana-Jadran derbi kola

Naši košarkarji v dobri formi

V prvenstvu naraščajnikov bo na Opčinah zopet slovenski derbi

Derbi kola tega prvenstva bo jutri v Škedenju, kjer se bosta spoprijela vodeča Servolana in združena slovenska zamejska ekipa Jadran.

Tekma bo zanimiva iz več razlogov. Nedvomno bo odločala o samem vrhu lestvice in morda celo o samem nadaljevanju tega prvenstva. V primeru, da bi Servolana zmagala, potem bo povsem jasno, da je praktično že zmagovalce te lige. Jadran bi namreč naletel na tretji poraz in tudi v primeru, da bi premagal Servolano v povratnem delu doma, bi škedenjci še vedno imeli kar štiri točke prednosti.

Po našem mnenju pa je jutrišnje srečanje predvsem važno zato, ker bomo lahko videli v izredno težki tekmi, kaj so se novega naši fantje naučili. Ni važno torej, da naši košarkarji nujno zmagajo. Če bo nasprotnik boljši, v tem primeru naj gre zmaga seveda boljše. Trener Peter Brumen je dejal: »Seveda igrali bomo za zmago. Če pa ne bomo uspeli ne bo nikakršna drama. Važno pa je, da proti Servolani pokažemo, da le nekaj o košarki znamo.«

Fantje so se za jutrišnje srečanje vestno pripravili. Trenirali so tudi na Kontovelu (ker bodo jutri igrali na odprtem).

Obea se nam torej izredno zanimivo in razburljivo srečanje.

MLADINCI

Poletovci bodo že drevi gostovali v Gorici, kjer bodo igrali proti vodnemu Pagnossinu. Že na Opčinah je Pagnossin zmagal in je seveda tudi v drevišnjem srečanju favorit. Sergij Tavčar in njegovi varovanci pa bodo odstopovali v Gorico z nametom, da proti močnemu nasprotniku potrdijo leg napredek, ki se ga doslej zabeležili v tem prvenstvu.

Borovci bodo jutri v Dolini zopet igrali okrnjeni. Karel Ražem in Peter Jeržal bosta namreč igrala z Jadranom, tako da bodo morali naši košarkarji res dati vse od sebe, da bodo lahko kos močnim košarkarjem Juventusa.

KADETI

Kontovelci bodo že danes započeli v prvem povratnem delu v gosteh proti ekipi Prolet. Don Bona, ki ne sodi med boljše peterke tega prvenstva in bi zato morali obratovati brez večjih težav za nasprotnikom.

Borovci bodo v tem kolu počivali.

NARAŠČAJNIKI

Jutri bo na Opčinah drugi zaporedni slovenski derbi. Igrala bosta namreč Polet in Breg. V prvem srečanju v Dolini so nepravilno slavili Brežani, ki so tudi takrat osvojili edini par točk v tem prvenstvu.

Poletovci se bodo seveda skušali odločiti za ta poraz. Borovci bodo danes sprejeli v goste peterko Servolane.

DEČKI

SKUPINA A

Brežani tokrat ne bodo igrali tekme z vodčo Ginnastico Triestina, ker so skoraj vsi dolinski košarkarji zaposleni na šolskem smučanju. Tekmo bodo odigrali 23.24. in 19. uri, v telovadnici Ginnaste.

Bor A, ki je v nedeljo izgubil brez borbe s Chiadinom, pa bo drevi igral s Ferroviarom, ki je druga najmočnejša peterka te skupine.

SKUPINA B

Tudi v tem prvenstvu bo jutri slovenski derbi. Na Kontovelu se bosta namreč spoprijela domači Kontovel in openski Polet. Favorit v tem srečanju je Kontovel, ki je tudi drugi na lestvici in eden od kandidatov za vstop v finalni del.

Bor B, ki je v soboto premagal v slovenskem derbiju poletovce, pa bo skušal prekrizati račune peterke.

SKUPINA C

Tudi v tem prvenstvu bo jutri slovenski derbi. Na Kontovelu se bosta namreč spoprijela domači Kontovel in openski Polet. Favorit v tem srečanju je Kontovel, ki je tudi drugi na lestvici in eden od kandidatov za vstop v finalni del.

Bor B, ki je v soboto premagal v slovenskem derbiju poletovce, pa bo skušal prekrizati račune peterke.

SKUPINA D

Tudi v tem prvenstvu bo jutri slovenski derbi. Na Kontovelu se bosta namreč spoprijela domači Kontovel in openski Polet. Favorit v tem srečanju je Kontovel, ki je tudi drugi na lestvici in eden od kandidatov za vstop v finalni del.

Bor B, ki je v soboto premagal v slovenskem derbiju poletovce, pa bo skušal prekrizati račune peterke.

SKUPINA E

Tudi v tem prvenstvu bo jutri slovenski derbi. Na Kontovelu se bosta namreč spoprijela domači Kontovel in openski Polet. Favorit v tem srečanju je Kontovel, ki je tudi drugi na lestvici in eden od kandidatov za vstop v finalni del.

Bor B, ki je v soboto premagal v slovenskem derbiju poletovce, pa bo skušal prekrizati račune peterke.

SKUPINA F

Tudi v tem prvenstvu bo jutri slovenski derbi. Na Kontovelu se bosta namreč spoprijela domači Kontovel in openski Polet. Favorit v tem srečanju je Kontovel, ki je tudi drugi na lestvici in eden od kandidatov za vstop v finalni del.

Bor B, ki je v soboto premagal v slovenskem derbiju poletovce, pa bo skušal prekrizati račune peterke.

SKUPINA G

Tudi v tem prvenstvu bo jutri slovenski derbi. Na Kontovelu se bosta namreč spoprijela domači Kontovel in openski Polet. Favorit v tem srečanju je Kontovel, ki je tudi drugi na lestvici in eden od kandidatov za vstop v finalni del.

Bor B, ki je v soboto premagal v slovenskem derbiju poletovce, pa bo skušal prekrizati račune peterke.

SKUPINA H

Tudi v tem prvenstvu bo jutri slovenski derbi. Na Kontovelu se bosta namreč spoprijela domači Kontovel in openski Polet. Favorit v tem srečanju je Kontovel, ki je tudi drugi na lestvici in eden od kandidatov za vstop v finalni del.

Bor B, ki je v soboto premagal v slovenskem derbiju poletovce, pa bo skušal prekrizati račune peterke.

ODBOJKA

V RAZNIH PRVENSTVIH

«Plavi» v Verono po obe točki

Nabrežinski Sokol drevi favorit

Krasovi odbojkarji bodo v tem kolu igrali proti vodečemu S. Giorgiu

V četrtem kolu 2. moške lige bodo drevi Borovi odbojkarji gostovali v Veroni, kjer bodo igrali proti ekipi Ferroni, ki je doslej ostala še prazen rok. Neubauerjevi varovanci bodo danes jurišili na zmago tudi zato, da bi se delno oddolžili za pekoč poraz, ki so ga doživeli v prejšnjem kolu proti premočni tržaški peterki CUS. Zmaga pa bi pomenila za «plave» tudi tretje mesto na lestvici.

Nedvomno mo derbi kola v Belunu, kjer bo domači SAI igral s tržaško šesterko CUS. Naj ome-nimo, da igra za moštvo iz Bellu-na tudi bivši borovec Valter Ve-ljak. Ta tekma pa bo bržkone tudi pokazala realno moč Tržačanov, ki so seveda nesporni favoriti za napredovanje v višjo ligo. Če tudi ekipi SAI ne bo uspelo zaustaviti

zmagovite poti Tržačanov, potem res ne vidimo, katero drugo moštvo bi lahko premagalo Tiborovskega in tovariše.

ZENSKA B LIGA

SKUPINA ZA NAPREDOVANJE

Borovke so v minulem kolu za-mudile edinstveno prilžnost, da bi ostale pri samem vrhu lestvice. Ker je to prvenstvo izredno izena-čeno, se bo pač pripetilo drevi, da se bodo naše zastopnice celo bo-rile, da ne ostanejo na zadnjem mestu razpredelnice. Igrale bodo namreč proti ekipi Zanafredi, in-ti v Cremono.

SKUPINA ZA OBSTANEK V LIGI

Nabrežinski Sokol bo ponovno i-gral pred domačim občinstvom, to-krat proti goriskemu AGL in u-pati je, da bo pospravil nov pr-venstveni par točk, s čimer bi že napravil lep korak naprej na poti do obstanka v ligi.

Brežanke pa bodo v gosteh po-skušile osvojiti prvi prvenstveni par točk na račun ekipi Primavera, ki je na predzadnjem mestu z dvema točkama.

MOŠKA C LIGA

V petem kolu tega prvenstva bo-do Krasovi fantje igrali kar proti vodnemu na lestvici, proti ekipi San Giorgio. Kras je doslej ostal prazen rok in, če upoštevamo, da je drevišnji Krasov nasprotnik o-svojil štiri zmage v štirih tekmah in da je nasprotnikom prepustil le bora dva seta, potem je jasno, da bodo naši fantje pred izredno tež-ko nalogo.

1. ZENSKA DIVIZIJA

V petem kolu tega prvenstva bo Kontovel drevi doma igral proti vodeči šesterki Julia. Kontovelke

3. AMATERSKA LIGA

Jutri bodo odigrali le nekaj za-ostalih tekem. Od naših ekip bosta zaposleni le Gaja in Union.

Gajevci bodo na Proseku sprejeli v goste ekipi Esperia Pio XII, ki je po dobrem startu nekoliko odpo-vedala. Gajevci bodo prav gotovo skušali izkoristiti to trenutno slabost Tržačanov in se vrniti domov z dva-ma točkama v žepu.

Union igra proti Rozzolu, ki sodi med boljše ekipe te skupine. Ker se Podlajnec doslej niso posebno iz-kazali, mislimo, da tudi jutri nima-j velike možnosti, da bi prekrizi-li račune Rozzolu, ki računa na zmago.

B. R.

Totocalcio		TOTIP	
Bologna - Verona	1	1	2
Florentina - Cesena	1	2	1
Inter - Foggia	1	1	1
Juventus - Lazio	1	1	1
Perugia - Milan	1	1	1
Roma - Genoa	1	1	1
Sampdoria - Torino	1	1	1
Novara - Monza	1	1	1
Palermo - Ternana	1	1	1
Pescara - Varese	1	1	1
Rimini - Modena	1	1	1
Sambenedetti - Brescia	1	1	1
Spal - Cagliari	1	1	1

Pallacanestro Trieste od včeraj «Hurlingham»

Postava tržaškega «Hurlinghama» (bivšega Pallacanestro Trieste): zgoraj: Jacuzzo, Oeser, Pozzecco, De Vries, Pirovano, Meneghel; spodaj: Ritossa, Scolini, Forza, Avon in Balguera

Včeraj je bila v hotelu Excelsior predstavitev košarkarske ekipe Hurlingham. Kot je znano, bo to ime od-slej nosila ekipa Pallacanestro Trie-ste, ki je tako končno dobila tordko, ki naj bi jo financirala. Multinacio-nalna družba Atkinson (o kateri je tudi Hurlingham) je za abinacijo dala tržaškemu moštvo 110 milio-nov (30 za drugi del letošnjega pr-venstva, preostalih 80 pa za prihod-nje leto).

Na včerajšnji predstavitvi so bile prisotne ugledne politične osebnosti, športni novinarji iz skoraj vse Itali-je, funkcionarji družbe Atkinson, po-let tega pa seveda vsi igralci trža-ške ekipe. Po obilnem kosilu je imel krajši govor predsednik Palla-canestra Trieste - Hurlingham Go-ruppi, ki je na kratko podal zgodov-i-no društva in se zahvalil vsem, ki so kakorkoli pripomogli pri vode-nju in financiranju v zadnjih sezo-nah. Nazadnje je še nazdravil in že-lel novoustanovljenemu društvu obi-lo uspeha.

Tržaška ekipa bo torej spremenila ime, menjala pa bo tudi barve majic: te bodo odzlele črno-zelene, kot so barve družbe Atkinson.

Marko

preiskavo in aretirali 26 mož. Po krajši preiskavi so večino izpustili, toda Romana Bunca iz Lokovca, Edvarda Breclja iz Zupuš pri Ajdovščini, Edmunda Kodriča iz Brji in Avguština Umkarja iz Dupelj pri Vrhopolju na Vipavskem so po-slali v zapore v Oristano, kjer se je začela dolga preiskava. Obdolžili so jih, da so iz pristaniških skladišč v Olbii in Porto Torresu odnesli blago, ki je bilo vredno več milijonov. Po sedmih mesecih preiskovalnega zapora, ob slabih hrani in strašnih higienskih razmerah (uš, stenice), je končno le prišlo do sodne obravnave. Predsednik sodišča, general Bonagura, pa je moral ugotoviti, da sodišče-obožencem ne more ničesar dokazati. Vse štiri so izpustili iz zapore. Pozneje pa je prišla resnica na dan. Veliko tatvino blaga sta organizirala major Lanai (ali Lalai), upravnik skladišča v Olbii, in poročnik Lungo (ali Longo) iz 225. čete. Podkupljeni šoferji so na njun račun odvažali blago iz skladišča kar s kamioni. Oba sta bila vključena v široko mrežo črne borze.4)

Nekatere aretacije naših ljudi pa so bile povsem poli-tičnega značaja. 340. četa, v kateri je bilo več zelo borbenih mladincev, je priredila prve dni oktobra 1943 pravi politični miting. Na njem je Janko Koren iz Kobarida razvil jugoslo-vansko zastavo z rdečo zvezdo. Manifestantom se je pri-družil tudi italijanski podoficer, ki ni skril svojih proti-fašističnih nazorov. Med zborovanjem — a na njem je nastopilo več govornikov — so padli v dvorano do zob oboženi vojaki in aretirali organizatorje mitinga. Med njimi je bil tudi italijanski podoficer. Od Slovencev pa sta bila aretirana Janko Koren in Viktor Turjan iz Trnovca pri Kobaridu. Vse tri so obsodili na zaporne kazni in jih poslali v znano kaznilnico na otoku, Asinara.5)

Pripadniki delavskih čet bi morali po tedanjih predpisih prejemati skromno plačilo za svoje delo. Včasih je to pla-čilo sploh izostalo ali pa je bilo treba čakati nanj kot na nekakšno miloščino. Tako se je zgodilo, da so v 229. četi že dolgo zaman čakali, da dobijo tistih nekaj lir. Pripadni-

DOMAČI ŠPORT

DANES

SOBOTA, 12. februarja 1977

KOŠARKA

MLADINCI

18.30 v Gorici

Pagnossin - Polet

KADETI

18.30 v Trstu, Istrska ulica

Don Bosco - Kontovel

NARAŠČAJNIKI

18.00 v Trstu, Ul. Caravaggio

Bor - Servolana

DEČKI

16.30 v Trstu, Ul. Caravaggio

Bor A - Ferroviario

20.15 v Trstu, Ul. Caravaggio

Bor B - Servolana

NAMIZNI TENIS

V ORGANIZACIJI ŠD MLADINA

20.00 v Krizu

Vaški turnir za mladince in člane

ODBOJKA

MOŠKA B LIGA

18.00 v Veroni

Ferroni - Bor

ZENSKA B LIGA

21.15 v Nabrežini

Sokol - AGI Gorica

JUTRI

NEDELJA, 13. februarja 1977

KOŠARKA

PROMOCIJSKO PRVENSTVO

11.00 v Škedenju

Servolana - Jadran

MLADINCI

11.00 v Dolini

Bor - Juventus

NARAŠČAJNIKI

11.00 na Opčinah

Polet - Breg

DEČKI

11.00 na Kontovelu

Kontovel - Polet

NOGOMET

2. AMATERSKA LIGA

15.00 v Standeržu

Juventina - Isonzo

10.30 na Opčinah

Opicina - Primorje

10.30 v Trstu, pri Sv. Sergiju

Costalunga - Zaria

15.00 v Krizu

Vesna - Breg

3. AMATERSKA LIGA

15.00 v Gorici

Borgo Fasulli - Mladost

15.00 na Opčinah

Rozzol - Union

10.30 na Proseku

Gaja - Esperia Pio XII

KADETI

11.30 v Trstu, Ul. Flavio

Libertas - Vesna

NARAŠČAJNIKI

10.30 v Trebbinu

Primorac - Primorje

9.00 v Dolini

Breg - Union

ZACETNIKI

12.30 Trst - Sv. Alojzij

Rozzol - Primorje

12.45 v Dolini

Domio - Breg

ODBOJKA

1. ZENSKA DIVIZIJA

11.00 v Trstu, športna palača

ACLI - Sloga

NOGOMET

MLADINCI V VIAREGGIU

Visoka zmaga

Hajduka (5:1)

VIAREGGIO, 11. — V prvem ko-lu mladinskega nogometnega turnir-j-a v tem kraju je splitski Hajduk za-beležil najvišjo zmago. Splitsci so namreč kar s 6:1 premagali ma-džarsko ekipo Ujpest.

IZIDI I. KOLA

Dukla Praha - Napoli 1:1
Eintracht Frankfurt - Genoa 2:2
Skupina B
Milan - Rangers Glasgow 3:0
Perugia - Wisla Krakov 1:0
Skupina C
Hajduk Split - Ujpest Dosza 5:1
Inter - Lazio 1:0
Skupina D
Florentina - Verona 2:0
Sampdoria - Amsterdam 4:1
Turnir se bo nadaljeval jutri (v soboto).

SMUCANJE

DP V VELESALOMU

Franco Bieler

pred Thönijem

S. CATERINA VAL FURVA, 11. — Na italijanskem smučarskem držav-nem prvenstvu v veleslalomu za mo-ške je zmagal Franco Bieler, ki je bil boljši od Gustava Thönija in Pie-ra Grosa.

Od favoritov naj omenimo, da je Fausto Radici padel.

Vrstni red:

1. Bieler 87'55
2. Thöni 87'81
3. Gros 88'16
4. Giorgi 88'64
5. Nöckler 88'81
6. De Chiesa 88'86

SNEŽNE RAZMERE

NEVEJSKO SEDLO 130 cm
FORNI AVOLTRI 20 cm
FORNI DI SOPRA 100 cm
STUDENA 50 cm
RAVASCLETTO 65 cm
ZONCOLAN 280 cm
SAURIS 160 cm
TRBIZ 70 cm
VISARJE 350 cm
MAJAJUR 150 cm
VELIKA PLANINA 70-140 cm
KRVAVEC 120-180 cm
VOGEL 320 cm
KOMNA 260 cm
ZELENICA 260 cm
KRANJSKA GORA 40 cm
ZATRNIK 50 cm
POKLJUKA 140 cm

ki in odpeljali Vidmarja ter še nekaj drugih fantov na poveljstvo v Olbio. Tu so jih dolgo zadrževali. Obtoženi ni-so hoteli odgovorjati na postavljena vprašanja. Preiskovalni sodnik je bil v zadregi in je fante izpustil.7)

Do pogostih aretacij Primorcev in Istranov pa ni pri-hajalo tedaj le v posebnih delavskih četah, marveč tudi v redni vojski, kjer so nosili naši vojaki stare puške brez nabojev. Ivan Perdih iz Zatočina, pripadnik redne vojske na Sardiniji, je v svojih spominih zabeležil: »Slovenski vojaki v mestu Sassari smo se večkrat uprli ali pa oficir-jem odrekli pokorščino. Tako smo po kapitulaciji Italije je ovratnikov potrgali zvezdice in se dogovorili, da ne bomo več pozdravljali nadrejenih. Začele so se pogoste aretacije.

4) Roman Bunc: Iz mojih spominov na Sardinijo. Zabeležil Jožef Doljak, str. 1, rkp. M-ONPPS-PAK.

* Zanimiv je izvor te zastave: Viktor Turjan, ki bi bil moral s 340. posebnim delavsko četo na Sardinijo, je na poti pobegnil. Pozneje so ga ujeli in je bil zaprt v La Spezia. Ob bombardiranju mesta je pobegnil in ob splošni zmed v mestu »zašel« v »Casa del Fascio« (fašistični dom). Tu je našel trofeje, ki so jih fašisti prinesli iz Španije in med njimi tudi rdečo zastavo s srpom in kladivom. To je stlačil v nahrbtnik. Kmalu zatem so ga tirali preko Korzike na Sardinijo, kjer se je v kraju Poetto vnovič znašel v svoji četi. Po vojaški kapitulaciji Italije je iz kosa te zastave in drugega blaga krojač Viktor Prezelj iz Cerknega sešil jugo-slovansko zastavo z rdečo zvezdo.

5) Viktor Prezelj: Moji spomini na Sardinijo, str. 5-6, rkp. M-ONPPS-PAK.

Viktor Turjan: Pismo Sr. Vilharju, Ljubljana, oktober 1968. M-ONPPS-PAK.

Janko Koren: Pismo Sr. Vilharju, Kobarid, 14. 11. 1968. M-ONPPS-PAK.

6) Andrej Pagon - Ogarev: Odi sejade naših ljudi. Prizadevanja ti-slojev Primorcev in Istranov na Sardiniji in Korziki. Delo, 11/1969, 65 (Lj., 8. 3.), str. 19.

7) Andrej Vidmar: Spomini na Sardinijo, str. 4-5, rkp. ONPPS-PAK.

(Nadaljevanje sledi)

SREČKO VILHAR - ALBERT KLUN

Narodnoosvobodilni boj

Primorcev in Istranov

na Sardiniji,

Korziki in v južni Franciji

29.

Bilo je vedno manj hrane in zdravil za obrambo proti malariji. Toda če se je zaradi tega naš človek pritožil, je komanda čete to vzela za upor. Zdad, ko so se težave kopi-le druga za drugo, so nekateri komandanti čet dokonč-no razkrili svoj obraz. Ti ljudje, ki so svojčas govorili o »nemogočnosti fašizma in se sklicevali celo na dvatisočletno italijansko kulturo, so se zdaj razgalili kot umazani špe-skulanti, kajti veliko stisko v prehrani in naraščanju cen so izkoristili celo za iskanje zaslužka na črni borzi tako, da so naskrivaj prodajali hrano in zdravila.

Hude stvari, ki so močno razburile naše pregnance, so se zgodile tudi v Olbii. V tem pristanišču je 225. četa na-kladala in razkladala ladijske tovore. Ker so bili pripad-niki čete sestradani, so si včasih pomagali tako, da so si napravili žep s hrano, ki je v pristanišču ležala po tleh. Čepav se niso v ničemer pregrešili, jih je višja vojaška komanda osumila velike tatvine. Dogodilo se je namreč, da so iz pristaniškega skladišča izginile velikanske količine živil in raznega drugega blaga. Šlo je za milijonsko škodo. Nekoga dne proti koncu junija so pri 225. četi napravili

NEVARNO STOPNJEVANJE NAPETOSTI NA BLIŽNJEM VZHODU

Propad Waldheimove misije zaradi nepopustljivosti izraelske vlade

Kamen spotike je prisotnost Palestincev na ženevski mirovni konferen-
ci - Spet spopadi v Libanonu - Govorice o zaprtju iraško-sirske meje

KAIRO, 11. — Ob prihodu v Kairo po zaključku svojih pogovorov v Izraelu je generalni tajnik OZN Kurt Waldheim odkrito priznal, da je njegova misija po državah Bliznjega vzhoda propadla predvsem zaradi nepopustljivosti Izraelcev, ki so ponovno odločno zavrnili kakršno koli prisotnost organizacije za osvoboditev Palestine na izraelsko-arabskih mirovnih pogajanjih.

Casnikarjem, ki so ga v Kairo spravevali, kako so potekali njegovi pogovori z izraelskimi voditelji, je Waldheim dejal, da je Tel Aviv zavrnil kakršno koli blizu palestinske prisotnosti v Ženevi. Pri tem je dodal, da so arabske države kot kompromis predlagale, da bi Palestine sicer povabili v Ženevo, vendar bi konferenco sklicali brez njih, ali pa bi palestinske delegate vključili v enotno arabsko delegacijo, ali pa bi celo povabili PLO samo v drugi fazi konference. Vse te predloge, kakor tudi misel po samostojni palestinski državi, so Izraelci zavrnili. Tajnik svetovne organizacije je poudaril, da bi zahtevali uničenje Izraela in da bi bili pripravljeni pristati na palestinske »mini-države«, ki naj bi jo ustanovili na delu zaselenih arabskih ozemelj. Predsednik palestinske organizacije Arafat, je dejal Waldheim, ki se je z njim sestel v Bejrutu, je bil mnogo bolj popustljiv kot pred časom.

Izraelci so Waldheimu predlagali, da bi takoj ponovno sklicali ženevsko konferenco, vendar smo ob prisotnosti Egipta, Sirije in Jordanije. Jeruzalemska vlada je Waldheimu, kot smo že pisali, ponovila svoje nasprotovanje do »vmešavanja« OZN v arabsko - izraelski spor. Po njenem mnenju so edini posredovalci lahko samo ZDA, katerih zunanji minister Cyrus Vance bo prihodnji teden na Bliznjem vzhodu.

Egiptovski zunanji minister Ismail Fahmi je na izraelsko nepopustljivost zelo ostro reagiral ter v intervjuju tiskovni agenciji MEN poudaril, da bi se Izrael moral, če spoštuje resolucijo OZN, iz nje umakniti. Na vsem področju Bliznjega vzhoda se napetost zadnje dni stopnjuje. Iz Sirije poročajo, da je iraška vlada enostransko zaprla mejo, kar so v Bagdadu odločno demantirali. Bagdadska tiskovna agencija trdi, da je vest brez sleherne osnove ter navaja uradne vires, ki zagotavljajo, da Irak ni zapril nobene meje. Iraški funkcionarji so prav tako demantirali vest, ki so jo objavili v Siriji, češ da je v Mosul v severnem Iraku prišlo do hudih neredov.

Tudi v Bejrutu se je napetost spet zaostroila. Če drugi dan zaporedoma je prišlo do hudih spopadov med palestinskimi gerilci in arabskimi milicijami, število žrtev današnjih spopadov ni znano, vendar iz Bejruta poročajo, da so se pripadniki mirovnih sil poslužili tudi okolišnih vozil. Borbe so se odvijale v bližini palestinskih begunskih taborišč. Po nekaterih vesteh naj bi zelenec čelade skušale vzpostaviti nadzorstvo nad palestinskimi taborišči. Pozno popoldne so bili spopadi v južnih in jugozahodnih predelih Bejruta.

NA UKAZ PREISKOVALNEGA SODNIKA GREE

Molino in Santoro na začasni svobodi

Baje sta povedala vse, kar sta vedela - V prihodnjih dneh zaslišanje polkovnika Pignatellija

TRIDENT, 11. — Polkovnik karabinjerjev Michele Santoro in podkovestor Saverio Molino, ki sta obtožena lažnega pričevanja ter zamerjanja svojih dolžnosti v zvezi s terorističnimi atentati, do katerih je prišlo januarja in februarja 1971 sta od večerj na začasni svobodi. Zaradi štirih atentatov sta v zaporu pod obtožbo sodelovanja pri pokolu Sergo Zani in Claudio Widmann. V teku preiskave je preiskovalni sodnik Antonio Crea 28. decembra lani ukazal aretacijo polkovnikov Santoro in Pignatellija in podkovestorja Molina ter jih obtožil, da so sodelovali v domnevni krivici, katerih istovetnost je bila že daljša časa znana in jim pomagali, da so se izognili pravic. Zani in Widmann, tako so ugotovili v teku preiskave sta bila policijska informatorja.

Santoro in Molina so spustili na začasno svobodo s temi pogoji, da sta tridentisti preiskovalce zasliševali kakih 10 dni ter v večkratno soočili z Zanimjem in Widmannom. Preiskovalni sodnik je poudaril, da je ukazal, naj ju pustijo na začasno svobodo, da sta Molino in Santoro povedala preiskovalcem vse, kar sta vedela o organizaciji štirih atentatov leta 1971 v Trertu. Po menju sodnikov sta podkovestor in polkovnik dala bistven prispevek k uspehu preiskave. Slednja pa se nadaljuje z namenom, da bi razkrinkala morebitne socrivce in manj daktorje.

Policija prestregla eksplozivni zavoj namenjen J. Carterju

NEW YORK, 11. — Newyorkška policija je prestregla štiri eksplozivne zavoje, od katerih je eden bil naslovljen na predsednika Carterja, eden pa na portoriskega guvernerja. Za voje so odkrili na pošti, potem ko je eden eksplodiral in lažje ranil nekoga službenca. Kot kaže, so zavoji bili enakega tipa kot tisti, ki so eksplodirali v New Yorku 20. januarja.

ruta še vedno v teku, še zlasti pri letališču, kjer je bil ves promet paraliziran, čeprav niso uradno sporočili, da je letališče zaprto. (if)

Predsedstvo SFRJ o Bliznjem vzhodu

BEograd, 11. — Predsedstvo Jugoslavije se je na današnji seji seznanilo z informacijo o obisku predsednika Tita v Libiji ter z dvostranskimi stiki med Jugoslavijo in Libijo. Na seji so poudarili, da se odnosi uspešno razvijajo in da je bil Titi obisk v Tripolisu nova spodbuda v tej smeri in tudi v okviru uresničevanja sklepov konference neuvrščenih v Colombu. Predsedstvo se je seznanilo še z rezultati obiska zveznega tajnika za zunanje zadeve Miloša Minića v Etiopiji, obravnavalo pa je tudi najnovejši položaj na Bliznjem vzhodu v luči novih pobud

MILAN, 11. — Policijski agenti, ki so bili v službi sinoči na milanski glavni postaji, so v kovčku 22-letnega Švicarja Reinharda Augusta Ochiaja odkrili dve zlati palici, ki sta skupaj tehtali 25 kg. Ker mladenič ni hotel povedati, od kod prihaja kovčina, so ga zaprli v zapor San Vittore. Zlato so odkrili s pomočjo posebne naprave (metaldetektor), ki zaznava prisotnost kovinskih predmetov v prtljagi potnikov.

Ochi je na zahtevo policajev, da odpre kovček, skušal ugovarjati, češ da je zgubil ključ in da ga torej ne more odpreti. Končno pa je le pristal in tako sta palici prišli na dan. V teku iste policijske operacije so agenti odkrili tudi kovček, ki ga je nekdo na vrat na nos pustil na postaji. V njem je bilo deset zavojčkov hašiša, ki so tehtali približno 3 kg.

V MILANSKEM PREDMESTJU NA PREDVEČER UMORA DVEH POLICISTOV PRI DALMINEJU

Nočno snidenje med Emanuelo Trapani in gangsterjem Renatom Vallanzasco?

Sprico očetovih trditev, da je hči v švicarski kliniki, se širi glas, da hoče dekle prekiniti nosečnost, potem ko je zanosila z banditom - Le-ta naj bi bil ranjen

MILAN, 11. — Polciisti iz karabinjerji so sprožili velikopotezno akcijo za izsleditve Renata Vallanzasca, ki je v zadnjih mesecih izvršil vrsto hladnokrvnih ubojev, ropov in drugih nasilnih dejanj. Ropov tega pa ugrabil 16-letno hčerko pooblaščenega upravnika slovičnega podjetja »Helen Curtis« Gaetana Trapanija. Možakar, ki je med drugim kandidat za mesto predsednika nogometnega društva Inter, je za Emanuelino izpustitev plačal kake 4 milijarde lir — o zadnje ugrabitve, kot tudi samega izplačila odkupnine pa je zagonetno, kolikor nekateri pravijo, da je večji del zneska prišel iz blaginje glavnega sedeža omenjenega podjetja v Chicagu, oziroma iz žepov Trapanijevih vplivnih prijateljev. To naj bi skratka pomenilo, da ni šlo za preprosto ugrabitev, temveč za širše razredeno operacijo.

Preiskovalci zatrjujejo, da je bil po vsej Lombardiji sklenjen pravi obroč, ki ga Vallanzasca ne bo mogel prebiti. Tembolji, ker naj bi bil ranjen; bil naj bi namreč v avtomobilu, iz katerega so na avtocesti blizu Dalmineja banditi streljali proti agentom cestne policije in dva ubili. Teda je obžaljal tudi Furia, o katerem gre glas, da je bil Vallanzascov pomočnik. Agenti so prepričani, da so potnike avtomobila, ki je po spopadu divje odbrl, ranili.

Skupaj z Vallanzasco pa je izgnanila — glej no! — tudi Emanuelca

Razširila se je tudi še vest, da so Emanuelo in Vallanzasco v deli minulo soboto v nočnem zabavišču pri Milanu (bilo je na predvečer tragedije pri Dalmineju). Sicer naj bi dekle z banditom krožilo po mestu celo med »ejstvom« v luksurnem stanovanju, kjer sta sicer igrala poker ter si za božič in ob novem letu nazdravljala s šampanjcem.

Z druge strani so danes preiskovalci sporočili, da je 22. januarja, torej nekaj ur pred izpustitvijo Emanuelce, s strelom iz brzostrleke ubil 46-letnega mestnega redarja Paola Ruggerija v Paderno Dugnano prav Vallanzasca; če pa ga ni on, ga je njegov pajdaš. Očividci pravijo, da so Vallanzasco gotovo prepoznali kot enega od dveh potnikov avtomobila, iz katerega je bil sprožen rafal.

Preiskovalci že od novembra zatrjujejo, da bodo »vsak čas ujeli bandita«. Morda ga bodo tokrat res, saj jim pri iskanju pomaga tudi milanski organizirani kriminal. (dg)

V saljutu vse v redu

MOSKVA, 11. — Sovjetska vesoljka Viktor Gorbalko in Juri Glazkov sta peti dan v vesolju. Danes sta kontrolirala nekatere instrumente, s katerimi je opremljen vesoljski laboratorij saljut 5, v katerega sta stopila 9. februarja jutraj, ko se je njun sojuz 24 spojil z laboratorijem. Instrumenti so spočivali od avgusta lani. V teku današnjega dne sta Gorbalko in Glazkov izvedla tudi nekaj bioloških poskusov.

Umrli cestni pometar ki je spil kozarec koncentrirane žveplene kisline

SIRAKUZE, 11. — 46-letni cestni pometar Giuseppe Ciuffaglione, ki mu je zdravnik Salvatore Peluso večerj po pomoti dal naj spije kozarec koncentrirane žveplene kisline, je danes, kljub vsem prizadevanjem zdravnikov, da bi mu rešili življenje, podlegel hudim notranjim poškodbam. Ciuffaglione je večerj prišel v ambulanto dr. Pelusa ter se požel, da mu nekaj ni v redu z jetri in s prebavnimi organi. Peluso mu je poudaril kozarec, v katerem bi morala biti sladkorna raztopina in nekaj drugih reagentov, s pomočjo katerih je mogoče ugotoviti

VČERAJ V SENATU

Odobrena nova pravila za prijavo dohodkov

Mož in žena bosta lahko predložila vsak s'vojo prijavo

RIM, 11. — V senatu so danes odobrili nova pravila o obdavčitvi dohodkov moža in žene, ki bosta z letošnjim letom lahko predložila vsak svojo prijavo ali pa skupno prijavo. Zakonca imata torej pravico, da se svobodno odločita, kako bosta prijavila svoje dohodke. Poleg tega je bilo določeno, da bo treba prijavo dohodkov predložiti najkasneje do 31. maja. Nova pravila vsebujejo tudi nekatere spremembe, ki se nanašajo na odbitke. V tej zvezi je treba omeniti, da bo mož lahko odbil za ženo, ki ni zaposlena, ali obratno, 72.000 lir. Osnovni odbitek pa ostane še vedno pri starem, se pravi 36.000 lir. Kot v lanskem letu, bodo davčni zavezanci lahko odbili izdatke, ki jih imajo za pogrebne stroške, preživalno ločnemu zakonu, stroške za solanje, zdravljenje in kirurške posege, za socialno skrbstvo, za življenjsko varovanje, kakor tudi izdatke za plačevanje krajevnega davka, davka na imovino in obresti na posojila. Toda slednji odbitki ne bodo smeli doseči

več kot milijon 500 tisoč lir.

Nova pravila bo morala še odobriti zbornica. Ni izključeno, da bo vlada prisiljena podaljšati čas za predložitev davčne prijave, ker bodo morali letos natisniti nove obrazce, ki so nekoliko različni od lanskih. Samo za tiskanje obrazcev potrebuje državna tiskarna okrog dva meseca. (sl.)

Pred pogajanjmi med Kubo in ZDA?

WASHINGTON, 11. — Ameriško zunanje ministrstvo je označilo kot »zelo pozitivne« izjave, ki jih je dal kubanski ministri predsednik Fidel Castro ameriškemu televizijskemu omrežju CBS. Tudi glasnik Bele hiše Jody Powell je dejal, da so Castrove izjave še kar zanimive. V intervjuju je Castro med drugim izjavil, da bi prekle sedanje embargo koristil tako Kubi kot Združenim državam, poleg tega se je zelo pohvalno izrazil o novozvoljenem ameriškem predsedniku Carterju.

Castrov intervju jasno odraža, pravijo politični opazovalci v Washingtonu, da si Kuba želi normalizacijo odnosov z ZDA. Prejšnji teden je ameriški državni tajnik Vance dal razumeti, da nova demokratska uprava nima več umika kubanskim sil iz Angole za prvi pogoj za začetek pogajanj med ZDA in Kubo. Američani so tudi izrazili željo, da bi s Kubo obnovili sporazum proti zračnim gusarjem.

Polk. Mengistu predsednik etiopskega vojskega sveta

ADIS ABEBA, 11. — V Etiopiji poročajo, da je bil podpolkovnik Mengistu Haile Mariam imenovan za predsednika vojskega revolucionarnega sveta, na mesto generala Tefarja Benteja, ki je bil umorjen nekaj tednov med obračunavanjem znotraj sveta samega. Mengistu je bil doslej prvi podpredsednik vojskega sveta, to funkcijo pa bo sedaj prevzel podpolkovnik Atafu Abate.

Rop v Turinu

TURIN, 11. — Jutraj je mlado in lepo dekle z veliko pištolo stopilo v urad prevoznega podjetja Rostello v Turinu ter prislilo uradnike, da so ji izročili 5,5 milijona lir, kolikor jih je tisti trenutek bilo v blaginji. Takoj zatem je dekle, ki ni bilo za krinkano, stopilo v avto znanke alfa romeo, kjer jo je čakal njen pajdaš, in odhitelo neznano kam. Avto, za katerega so ugotovili, da je bil ukraden, so preiskovalci našli nekaj časa kasneje v bližnji ulici.

Strmoglavilo češko letalo

PRAGA, 11. — Pri Bratislavi je danes strmoglavilo češkoslovaško letalo »L14« ki je letalo na progi Praga-Bratislava-Košice. Ker je šlo za tovrstno letalo je na krovu bila samo posadka, štirje člani katere so bili pri prici mrtvi. Rešil se je samo pilot, ki so ga hudo ranjenega prevažali v bolnišnico.

Gradnja avtoceste Ljubljana - Vrhnika

Te dni se je pričela gradnja avtocestnega odseka Ljubljana-Vrhnika. Prvi del odseka (11,4 km) bo stal 639 milijonov dinarjev. Doslej so na trasi avtoceste »Slovenika« že zgradili in odprli prometni odsek Razdrto-Vrhnika med Trstom in Ljubljano ter nekaj odsekov v smeri proti Mariboru

ZNAČILEN PRIMER MLADIH ŽENSK, KI STA POSTALI POLICIJSKI AGENTKI V BANGKOKU

Tajska dekleta za enakopravnost z moškimi

Yawaman in Waniyom izurjeni v vseh veščinah samoobrambe - Prva je poročena in pričakuje otroka

BANGKOK, 11. — Menim, da ni več časa za delitev dela na moško in žensko. Raznovrstne dejavnosti bi morali ljudje izvrševati skupno, ne glede na razliko v spol, in sicer zgolj na osnovi osebnih zmognosti in naravnih nagnjenj — ali pa naj tudi slednje delimo po spoli? Prepričana sem, da se ženska lahko brez težav loti katere koli dejavnosti, ki je bila do danes domena moških.

Priklupna gospa Yawaman, 26 let, 1,60 m višine, profesorica telesne vzgoje, je to zatrjevala že pred 10 leti, danes pa lahko svoje trditve podpre z rezultati. Skupno z mlajšo prijateljico se je zaposlila kot varnostna agentka pri nekem denarnem zavodu, potem ko je uspešno opravila ustrezni tečaj v policijski šoli.

Za tečaj se je res temeljito pripravila: izurila se je v vrsti rokoborbo tako napadale kot obrambne narave (judo, taekwondo, karate), nadalje v boksu, sabljanju in drugih bojnih umetnostih, kakor jih nazivajo Aziji. Poleg tega je priklupna ženska dokaj večja tudi po telesni zgradbi, tako je na nedavnem tekmovanju dosegla drugo mesto in bila deločno srebrnega odličja.

Pri vsem tem je zanimivo, da se je njen mož, ki upravlja gostinjsko podjetje, ni zbal poroke s tako »razvratno« zaročenko. Nasprotno, razumeta se prav dobro in Yawaman je pred dvema mesecema zanosila. »Zelim si sinčka« pravi in pristavlja, da služba v banki ni kakor ne bo negativno vplivala na njen zakon. Istega mnenja je tudi njen mož, ki pa je le ni »ecopatar«, kolikor je zaročenko spoznal med spemanjem vrste televizijskih filmov, v katerih sta oba odigrala »bojevniške« vloge.

Yawamanina prijateljica Waniyom, 22 let, 1,65 m višine in prav tako priklupna, ni nič manj navdušena nad službo v banki, kjer do zob oborožena strogo motri stranke, če je med njimi morebiti ropar. Tudi Waniyom je z uspehom opravila tečaj za policijske agente in zatrjuje, da mora ženska znati delati vse, kar počno moški. Dekle se je pred tem izučila za računovodkinjo. Na vprašanje, kaj menijo o hčerkinem novemu poslu v vrstah policije, so Waniyomini starši odvrnili: »Ničesar nimava proti njeni izbiri. Agent ali računovodja? Vseeno nama je, delo je pač delo.« Pri nas v Italiji bi se menda strali, če bi tak primeru nadev zgradili, češ, to so zgolj »feministični popadki«.

Pravecav o Druschekejevih grozodejstvih je veliko, a zaradi pomanjkanja prostora naj bežno omenimo le nekatera. Jeseni 1941. leta je jeseniški gestapo pobil 15 mladih slovencev zaradi udeleževanja za komunistično partijo, udeležbe na prepovedanih shodi, kjer so bila sklenjena teroristična in sabotažna dejanja, zaradi širjenja prepovedanih komunističnih letakov in podpiranja morilskih tolp. Pred ustreliitvijo je dal Druscheke živne nepopolno mučiti, kar je povedati edini preživel — Mirko Dimc.

Decembra istega leta je Druscheke objavil upornikom na Dovjem in na Mojstrani, da jim ne bo zalega, če se vrnijo na domove. Verjeli so mu: nič koliko jih je dal grozno mučiti, več pobit, druge pa odgnati v taborišča.

V beograjskem Muzeju sodobne umetnosti so odprli razstavo sodobnega italijanskega kiparstva. Na njej sodeluje 61 kiparjev s 114 deli. Poprej so razstavljali na Reki in v Murški Soboti.

DRUSCHKE JE DAL POMORITI 821 IN ODGNATI V NACISTIČNA TABORIŠČA 4448 OSEB

Pretresljiva pričevanja o grozodejstvih najokrutnejšega gestapovca na Gorenjskem

Vojni zločinec je tudi sam hladnokrvno pobijal - Med člani »gegen bande« več Slovencev

DUNAJ, 11. — Včeraj smo objavili sestavek, iz katerega je razvidno, da je znan preganjalec nacističnih zločincev Simon Wiesenthal po treh letih neumornega poizvedovanja izsledil zloglasnega vodjo jeseniškega gestapa Clementa Druschekeja, kakor tudi njegovega pomočnika Heinza Linckeja. Nanju je Wiesenthala opozoril že l. 1974 slovenski gostinec Franc Koritnik, ki upravlja neki motel blizu Lecca. Druschekeja je Koritnik neposredno prepoznal, ko je stopil v heidelbersko gostišče, kjer je zaposlen. Lincke živi prav tako v Heidelbergu. Koritnik je glavna bremenilna priča proti Druschekeju — ko je bil v partizanih, so ga aretirali ter obsodili na smrt, vendar je pobegnil (iz Begunju).

Ne bo napak, če krvoločnemu paru, zlasti pa se Druschekeju posvetimo nekaj več besedi, in to na osnovi daljšega članka, ki ga je danes objavilo ljubljansko »Delo« in ki vsebuje zanimive podatke in pričevanja pisateljev Toneta Svetine in Jožeta Vidica ter nekaterih preživelih iz tistih grozljivih časov.

Clement Druscheke je bil rojen 16. septembra 1915 v Elbincu (Avstrija).

Po poklicu je bil sofer. Kljub pomanjkljivi izobrazbi je silno naglo napredoval v vrstah gestapa, a na Jesenščem je bil od začetka okupacije do konca vojne. Med 33 gestapovci, ki jim je poveljeval, je bilo tudi 5 avstrijskih državljani; eden od teh še danes živi v Celovcu in je slovenskega porekla. Dva sta mrtva: eden je umrl naravne smrti, a Filip Zwick iz Poreča na Koroskem si je sam vzel življenje l. 1945 v britanskem ujetništvu, potem ko so jugoslovanske oblasti zahtevale njegovo izročitve.

Bil je morda najbolj brutalen in premeten gestapovec na Gorenjskem, pravi Svetina, ki dodaja, da je spretno izbral »črne roke« in organiziral ali vsaj pomagal pri organizaciji belo-plave agenture, ki se je v nekaterih primerih vrnila med partizane. Neposredno je odgovoren za umor 821 oseb, pa tudi za deportacijo 4.448 ljudi v nacistična uničevalna taborišča, kjer jih je večina izginila.

Nasemu odpornišnemu gibanju in osvobodilni vojski, nadaljuje Svetina, je Druscheke prizadejal veliko izgub, in to zlasti z organizacijo skupine »gegen bande«, kakršne ni gestapo uporabljal nikjer drugje. »Mi smo jo imenovali »raztrganci« ter je bila sestavljena iz nemških agentov in derzterjev, a v njej so sodelovali tudi Slovenci, ki so se potikali po Mežakliji, Radovni, Poljuki, Karavankah, Mojstrani vse do Kranjskega gorja. Izdajali so se za partizane in po Druschekejevem naročilu pobili mnogo aktivistov in kurirjev. Na osnovi poročil iz vrst »raztrgancev« je bataljon Brandenburg l. 1944 požgal Radovno in pobil vse prebivalce — od dojenčkov do starcev; 17 jih je živih zmetel v ogenj.

Pod zaščito Druschekeja je nastala, kot rečeno, tudi belogardistična agentura, in sicer v jeseniški železarni; po množičnem vstopu domačinov v partizane jo je današnji heidelberski gostinec vrnili v bojniško-jeseniški bataljon z nalogo, da ubije njegovega komandanta Franca Jerneja - Milača in — pozneje, t.j. l. 1945 — Ivana Lešana. K sreči so bili agenti pravčasno razkrinkani in seveda postreljeni.

Strasno pokoju nad 40 civilistov julija 1942, ki se ga je Druscheke neposredno udeležil, je prisostvoval sam Koritnik. Na tiskovni konferenci je povedal casnikarjem, da je med vožnjo skozi Hrúšico proti Belemu polju v družbi Rudija Zupana iz Mojstrane zaslišal streljanje iz avtomatskega orožja, nekoliko zatem pa posamične strelje iz revolverja. Ko sta se peljala naprej, sta z grozo zapazila, več kot 40 razmesarjenih trupel v potokih krvi. Ob njih je stal Druscheke z avtomatom okoli vratu in težkim revolverjem, iz katerega se je še »kadijo«. »Najine oči so se za trenutek ujele«, je pripomnil Koritnik, ki je še dodal, da so žrtve bržkone bile iz Hrúšice.

Julija 1942 je bilo ustrelenih na Belem polju pri Hrúšici (Jesenice) 46 talcev, a lahko bi še in še naštevali. (dg)

Neutemeljene špekulacije

(Nadaljevanje s 1. stran)

je na tem področju in pri enih in pri drugih treba še precej storiti. V takšno nenaečno igro te sile skušajo vplesti tudi druge, in če ne gre drugače, odkrivajo tudi razne konstrukcije.

Tehna je tudi Tanjugova ugotovitev, da je zelo pogosta metoda zatožne klopi. Agencija pojasnjuje, da zdaj v nekaterih člankih in izjavah delih helsinkijskih dokumentov, vah vztrajajo predvsem pri nekaterih drugih pa »pazljajajo«. »Inventuro« delajo samo za partnerja, ne pa tudi zase. Vse to očitno ne prispeva k boljšemu medsebojnemu razumevanju, lahko pa prepreči konstruktivna prizadevanja.

Kot meni Edvard Kardelj, »je problem in naspotja, ki se pojavljajo v nadaljnjem razvoju družbenih odnosov v posameznih državah in predelih sveta ter v odnosih med narodi močnejše reševati samo z notranjimi, družbenimi, razrednimi, političnimi, ideološkimi procesi v svoji državi — brez vmešavanja od zunaj, in z aktivnim sodelovanjem v mednarodnih odnosih na podlagi enakopravnosti.« To mnenje uglednega jugoslovanskega voditelja navaja Tanjug v današnjem komentarju in pri tem opozarja, da nekateri tega še niso dojeli.

Jugoslavija pojmuje duh Helsinškega politko popuščanja in sodelovanja kot edino alternativo politiki, ki s pozicij sile in vojne J nazlaga Tanjug in dodaja: »Ča našo državo je bila tudi pred Helsinški edina perspektiva Evropa svobodnih, suverenih narodov. Evropa sodelovanja in spoznavanja, Evropa napredka. V mozaik takšne Evrope nenehno daje nove kamenčke na zunanem in notranjem področju.« Med temi »kamenčki jugoslovanskega« agencija navaja številne demokratične pridobitve v socialistični Jugoslaviji — od sistema neposredne socialistične samouprave demokracije do neomejene števila volitvenih državljanih v tujino in ukinitve vizumov s približno petdesetimi državami.

Tanjuk končuje komentar takole: »V takšnih razmerah in ob priložnostih, ki jih imajo jugoslovanske države in njihove organizacije, najbolj učinkovito preprečujejo sodelovanje v kršenju človekovih pravic in svobod. Ni veliko težav, ki se lahko polvajo s takimi števili mehanizmov in različnih sodnih ustanov, katerih snovna naloga je preprečevanje slehernih oblik uzurpacije samoupravnih pravic, to pa pomeni tudi svobodo« slehernega posameznika in tudi demokracije, ki je priklupna za vse, tudi za posameznika. V takšnih okoliščinah Jugoslavija ne presenečajo, ampak čuljo, da se skuša iz tujine, da bi jugoslovanske realnosti vsilili modele blaznevskega tekmovanja in politične »filozofije« področja človekovih pravic in svobod. Toliko bolj, ker v številnih državah, iz katerih prihajajo pombe na sistem izdajanja jugoslovanskih potnih listov, ta isti sistem ni rešen enako za vse države. lanske, pa tudi ne za vse tujce, še več, iz nekaterih od teh držav prihajajo v Jugoslavijo brez vizumov, čeprav jugoslovanski državljani za potne listove potrebujejo vizum. Zato bi bilo dobro, da bi sakdo najprej pometel pred svojim pragom.«